

Jaarverslag 2005

Universiteitsbibliotheek
Erasmus Universiteit Rotterdam

Inhoud

De Universiteitsbibliotheek in 2005	4
The University Library in 2005	5
1. Collectie	6
1.1 Collectievorming per vakgebied	6
1.2 Collectie verwerken	7
1.3 Specifieke collecties: Faculteitsbibliotheken	8
1.4 Een bijzondere collectie: Rotterdamsch Leeskabinet	10
2. Service	11
2.1 Uitleen: Documentlevering	11
2.2 Informatievoorziening, informatiebalies en virtuele balie	14
2.3 Nieuwe folder en EUREKA	15
2.4 Elektronisch publiceren	15
3. Voorzieningen voor studenten	17
3.1 Studiefaciliteiten	17
3.2 Studiezalen	18
4. Instructie: De UB in het onderwijs	19
4.1 Instructie per faculteit	19
5. Ontwikkeling	21
5.1 EURlib	21
5.2 dEAR	22
5.3 Nereus	23
5.4 Internet en Intranet	23
5.5 RSSP	24
6. Ondersteunende diensten	25
6.1 Documentverwerking	25
6.2 Informatisering en automatisering	25
6.3 Binderij	26
7. Personeel	27
7.1 In EUR-dienst	27
7.2 Organigram	27
7.3 Dienstraat	28
7.4 ACUB	28
7.5 Congressen, studiebijeenkomsten en werkbezoeken	28
7.6 Publicaties	31
7.7 Lezingen en presentaties	31
7.8 Lidmaatschappen	32
Bijlagen	33
1. Financieel overzicht	35
2. Collectieaantallen	37
3. Gebruik elektronische bronnen	38
4. Personeelscijfers	39
5. Binderij 2005	40
6. Rotterdamsch Leeskabinet	41
7. Gebruikte afkortingen	42

De Universiteitsbibliotheek in 2005

Naast de haast vanzelfsprekende dienstverlening aan haar gebruikers heeft de Universiteitsbibliotheek (UB) in 2005 bijzondere inspanningen geleverd en ook successen geboekt op het gebied van innovatieve ontwikkelingen.

De uitleencijfers bleven op hetzelfde hoge niveau als vorig jaar (186.056). Dit betekent dat binnen Woudestein gedrukte boeken voor de wetenschappelijke informatievoorziening nog steeds van wezenlijk belang zijn. Het aantal bij andere bibliotheken door de UB ingediende verzoeken tot interbibliotheecair leenverkeer (3.751) lag ook op het niveau van de vorige jaren. Externe bibliotheken dienden minder vaak dan de vorige jaren een aanvraag bij de UB in (15.100). Dit heeft te maken met de steeds ruimere beschikbaarheid van elektronische tijdschriften in de Nederlandse wetenschappelijke bibliotheken. De in 2005 in het kader van UKB en SURF-diensten afgesloten big deal-licenties zullen deze ontwikkeling alleen maar versterken.

Verder werd de dienstverlening aan de gebruiker verbeterd door de samenvoeging van de algemene informatie- en de uitleenbalies. Tegelijkertijd werd een back office ingericht voor de informatie-intermediairs en een virtuele balie voor de beantwoording van (steeds vaker) per e-mail en telefoon gestelde vragen. Het resultaat is dat binnenkomende vragen sneller en adequater worden beantwoord.

De innovatieve ontwikkelingen binnen de UB hadden vooral betrekking op de uitbreiding van de digitale dienstverlening. Daarbij ging het onder andere om de volgende aspecten:

- het aantal wetenschappelijke tijdschriften waar de UB en de Medische Bibliotheek elektronische toegang toe bieden, is in 2005 sterk gegroeid: van 8.804 tot 11.902;
- het aantal full-text raadplegingen van tijdschriftartikelen is opgelopen tot 1,4 miljoen per jaar;
- door toedoen van de dEAR-unit (digital Erasmus Academic Repository) is het aantal opgenomen en full-text raadpleegbare publicaties van EUR-onderzoekers gegroeid tot 2.119;
- van twintig EUR-onderzoekers werd in het kader van de landelijke actie Keur der Wetenschap de wetenschappelijke output 'in de etalage gezet';
- in het kader van NEREUS, het Europese netwerk van excellente economiebibliotheek, zijn de publicaties van tien Rotterdamse economen en bedrijfskundigen in de databank 'Economists Online' gepubliceerd;
- en voor het informatievaardighedenonderwijs is een geheel nieuw online systeem opgezet; dat was ook hard nodig gezien de sterk toegenomen vraag uit de faculteiten naar dit soort instructies.

Tenslotte is er binnen de UB onderzoek verricht naar mogelijke nieuwe informatiediensten: voor de ondersteuning van het onderwijs is, in het kader van 'ICT in het Onderwijs', een leermiddelenrepository ingericht, en er is geëxperimenteerd met semantische ontsluiting van grote tot zeer grote informatiebestanden. De UB hoopt hiermee vormen van dienstverlening te ontwikkelen, die ook in de toekomst tegemoet komen aan de noden van onderzoekers, docenten en studenten van de EUR.

dr. Paul Soetaert, Bibliothecaris

The University Library in 2005

The University Library has, in addition to the services for users that one almost takes for granted, put in a special effort to implement innovative services in 2005 and with success.

Circulation figures have remained on the same level as last year (186,056). This means that there is still a healthy demand for printed books to meet the need for academic information on the Woudestein campus. The number of Inter-library loan requests (3,751) made by the University Library to other libraries has also remained on the same level as in past years. External libraries made fewer Inter-library loan requests to the University Library than in previous years (15,100). This trend can be explained by the increased availability of electronic journals in Dutch academic libraries. The big deal license agreements affected in 2005 within the UKB and SURF framework should further reduce the number of Inter-library loan requests.

The service for users has been improved by creating a joint information and circulation desk. At the same time, a back office was created for the information-intermediaries and a virtual desk for answering questions that are submitted more and more frequently by e-mail and telephone. Users' questions are answered faster and more effectively as a result of these changes.

The innovations implemented at the University Library are especially pertinent to the broadening of digital services. They have had effect, among other matters, on the following aspects:

- subscriptions to academic journals, to which the University Library and the Medical Library have electronic access, have gone up greatly in 2005: from 8,804 to 11,902;
- the number of full-text journal articles accessed has gone up to 1.4 million a year;
- through the efforts of the dEAR-unit (digital Erasmus Academic Repository) the number of full text publications added to and available in the repository has grown to 2,119;
- the academic publications of 20 EUR researchers were "showcased" on the national 'Cream of Science' website;
- the works of 10 academics from Rotterdam, economists and business scientists, were published within the framework of NEREUS, the consortium of leading academic European libraries in economics and related subjects;
- and to support information literacy education, a whole new on-line system has been set up, which was very necessary to keep up with the greatly increased demand for this type of instruction from the faculties.

Finally, the University Library has been researching the feasibility of new information services; a repository for teaching materials has been set up to support education within the framework of 'ICT in Education' and experiments have been made with semantic indexing of large to very large information files. The University Library is hoping, through research, to develop forms of service that will meet the future needs of researchers, professors and students at the EUR.

Dr. Paul Soetaert, Librarian

1. Collectie

In 2005 is het aantal elektronische tijdschriftabonnementen wederom toegenomen, ditmaal tot 11.902. Tevens biedt de UB toegang tot nog eens circa 8.000 online tijdschrifttitels via bestanden als bijvoorbeeld LexisNexis. In totaal is dat een collectie van ongeveer 20.000 tijdschriftabonnementen.

Het aantal geslaagde downloads van artikelen uit elektronische tijdschriften bedroeg ruim 1.367.000. Het aantal gedrukte tijdschriftabonnementen is het afgelopen jaar met circa 340 afgenomen, doordat de UB haar ontwikkeling naar mainly electronic verder heeft doorgevoerd.

De online boeken zijn bijna verdubbeld tot circa 14.000, terwijl het aantal jaarlijks aangekochte boeken zich heeft gestabiliseerd rond de ruim 8.000. Daarnaast zijn er 6.500 geschenken in de collectie opgenomen.

1.1 Collectievorming per vakgebied

Economie en Management

Het aantal elektronische media is uitgebreid, met name op de gebieden Branche-informatie en Fusies en Overnames. Bij de collectievorming monografieën hebben vooral de deelgebieden Leiderschap, Strategische Planning, Risicomanagement en Aziatische Bedrijfsnetwerken aandacht gekregen.

De studiezaal Economie / Bedrijfskunde is in de loop van het jaar deels gesaneerd. Ouder werk wordt daarbij geleidelijk vervangen, bij voorkeur door elektronische media. Dit proces zal in 2006 voortgaan.

Filosofie

Een flink aantal boeken is ook dit jaar weer aangeschaft ter ondersteuning van onderwijs en onderzoek aan de faculteit. Een goed contact met de faculteit is hierbij essentieel. Mondjesmaat verschijnen e-books op het gebied van de filosofie; het is nog niet duidelijk of deze vorm van publicatie voor het filosofische publiek prettig lees- en studeerbaar is. Ook filosofische e-tijdschriften komen langzamerhand op de markt. Verder is de studiezaal Filosofie uitgebreid met nieuwe standaardwerken. Samen met enkele informatie-intermediairs zijn de digitale bronnen kritisch bekeken. Dit proces zal in 2006 worden voortgezet, waarbij ook zal worden gekeken naar langjarige verzoeken van medewerkers voor aanschaf van nog een aantal digitale bronnen.

De grote collectie schenkingen uit Nijmegen en van kloosterbibliotheken ten behoeve van de filosofiecollectie, zijn geheel verwerkt en gecodeerd, mede door de ijverige inzet van student-assistent Martin Ernst. Hij heeft na drie jaar voor de UB als uitzendkracht gewerkt te hebben, afscheid moeten nemen.

Een nieuw fenomeen is het e-publiceren voor faculteitsmedewerkers en master-afstudeerders. De grondslagen hiervoor zijn gelegd en de komende jaren zullen in het teken staan van enthousiasmeren en faciliteren, in samenwerking met het dEAR-team.

Medewerking aan het prestigieuze Locke-digitaliseringsproject, dat op de faculteit Wijsbegeerte plaatsvindt, was om financiële redenen helaas niet mogelijk.

Rechten

Een kenmerk van de juridische collectie is de sterke nadruk op elektronische informatiebronnen. Losbladige werken worden zoveel mogelijk opgezegd en vervangen door elektronische equivalenten. De elektronische juridische bronnen worden sedert 1 augustus 2005 via een nieuwe juridische portal aangeboden:

http://www.eur.nl/ub/nederlands/zoeken/per_vakgebied/frg. Deze portal mag een succes worden genoemd.

De vakreferent Rechten heeft zich in nauwe samenwerking met de informatie-intermediair Rechten beziggehouden met een saneringsoperatie van de studiezaal Rechten. Waar mogelijk worden oude drukken van monografieën vervangen door nieuwe. Deze operatie is aan het eind van het jaar afgerond.

Op het gebied van internet participeert de vakreferent rechten actief in het project Juridische Internet Bibliotheek (JIB) door middel van het aanleveren van internetbronnen in samenwerking met enkele counterparts binnen de juridische faculteit. Zijn bijdragen liggen met name op de rechtsgebieden Rechtspleging, Rechterlijke Organisatie, Burgerlijk Procesrecht, Gezondheidsrecht en Vervoersrecht.

Het collectiebeleid van de UB en het aanbod van elektronische juridische bronnen profiteert van het regelmatige overleg van de vakreferent Rechten met hoogleraren en wetenschappelijk medewerkers van verschillende secties. In nauwe samenwerking met dr. C. van Noortwijk, universitair docent van de sectie Jurimetrie / Algemene Rechtswetenschappen, is een nieuwe juridische startpagina ontwikkeld.

Sociale Wetenschappen

Het Social Sciences Slip Plan is opgestart: collectievorming op basis van elektronische attendering op nieuwe uitgaven via YPB Library Services. Evaluatie moet nog plaatsvinden.

Het studielandschap Psychologie op de vide op de 1e etage heeft inmiddels zijn min of meer definitieve vorm gekregen. In het kader van hun probleemgestuurde onderwijs is voor de 1e- en 2e-jaars studenten een aantal basistitels in twintigvoud aangeschaft. Veel aandacht wordt besteed aan het zoveel mogelijk collectioneren van elektronisch beschikbare titels. In het kader van Netlibrary zijn derhalve vooral voor Psychologie en Economie / Bedrijfskunde veel e-books aangeschaft.

Algemene collectie

Na vertrek van de vakreferent algemeen is het collectioneren van de algemene collectie overgenomen door een andere vakreferent. Doordat deze in de loop van het jaar ziek werd zijn slechts de hoogst noodzakelijke publicaties, voornamelijk monografieën, aangeschaft. Op dit terrein is er overigens slechts beperkt budget, want het overgrote deel van het budget ligt meerjarig vast in licenties op elektronische bestanden.

De collectie papieren naslagwerken en bibliografieën is in het verslagjaar aanzienlijk ingekrompen. De bibliografieën zijn kritisch bekeken en een groot deel bleek vervangen te kunnen worden door elektronische bibliografieën. De sanering is aan het eind van het verslagjaar afgerond.

1.2 Collectie verwerken

Het totaal aantal elektronische tijdschriften bedroeg per 31 december: 11.902 tegen 8.804 eind 2004. Deze groei is voornamelijk tot stand gekomen door de aanschaf van een aantal nieuwe pakketten, te weten die van Sage, Oxford University Press, Blackwell, Association for Computing Machinery en Institute of Electrical and Electronics Engineers.

Bij de verwerking van de elektronische tijdschriften wordt het door de grote aantallen nieuwe aanwinsten en de regelmatige updates steeds duidelijker dat een handmatige, één voor één verwerking, onmogelijk is geworden. Gebruikmaking van onder andere door leveranciers beschikbaar gestelde metadata en elektronische verwerking is onontbeerlijk om de catalogi zo up-to-date mogelijk te houden.

Het aantal online monografieën is van ruim 7.500 toegenomen tot 13.893. Dit werd vooral veroorzaakt door de Netlibrary e-books en door de Oxford Reference Online. Het beleid van de UB om zich te richten op mainly electronic, heeft zich verder doorgezet en dit heeft geleid tot het opzeggen van 340 gedrukte abonnementen. Het aantal betaalde, gedrukte tijdschrift-

abonnementen bedraagt nu 1.932. Daarnaast heeft de UB nog 910 gratis tijdschriftabonnementen.

In het verslagjaar zijn gesprekken gevoerd met leveranciers om de samenwerking en daarmee de levering en serviceverlening te optimaliseren. Dit heeft geleid tot een Service Level Agreement (SLA) met Swets.

1.3 Specifieke collecties: Faculteitsbibliotheken

Bedrijven Informatie Centrum (BIC)

De eerste maanden van 2005 stonden in het teken van de voorbereiding op de verhuizing naar het nieuwe T-gebouw. Onder andere is een inrichtingsplan gemaakt, in samenwerking met een medewerker van het architectenbureau verantwoordelijk voor het nieuwe gebouw. In juni is het BIC verhuisd naar de nieuwe locatie op de 4e etage van het T-gebouw. Deze ruimte biedt 12 pc-plaatsen (was 8), 32 studieplaatsen (was 22) en 6 inplug-plekken (was 3). Het gebruik van het BIC is sinds de verhuizing sterk toegenomen.

Sinds oktober is de mogelijkheid van draadloze toegang tot het EUR-net gerealiseerd. Per 1 januari is ook het nieuwe ontsluitingssysteem voor de afstudeerverslagen in gebruik genomen. Het nieuwe systeem heeft de toegankelijkheid van de collectie afstudeerverslagen verbeterd.

Infodoc: FSW Informatie & Documentatie

2005 is voor Infodoc een jaar geweest met veel veranderingen. In de zomer werd de collectie verhuisd naar kamer M7-28. De kleinere ruimte maakte sanering van de collectie noodzakelijk. Alle scripties van Sociologie en Bestuurskunde van vóór 2002 werden overgebracht naar de UB. In de maanden erop werd het grootste deel door medewerkers van de UB gecatalogiseerd, zodat het via de catalogus beschikbaar kwam.

Per 1 september werd drs. Jantiene van Elk opgevolgd door een nieuwe collectie- en informatiespecialist, drs. Marijke van Kester. Met ingang van haar aanstelling werd het beleid ten aanzien van de collectie aangepast. Er werd besloten de collectie boeken en tijdschriften verder te ontwikkelen, met name ten behoeve van Bestuurskunde. Op de andere FSW-gebieden (Sociologie, Milieukunde, Politologie en Psychologie) werden geen boeken meer aangeschaft en de tijdschriftabonnementen aan het einde van het jaar stopgezet. Wel wordt ernaar gestreefd zoveel mogelijk alle publicaties van de FSW-medewerkers en proefschriften aan de collectie toe te voegen. De informatiedienstverlening (ondersteuning op het gebied van informatievaardigheden en literatuuronderzoek) blijft gericht op de gehele faculteit, d.w.z. op AIO's, student-assistenten en medewerkers. Infodoc is in de eerste plaats bedoeld ter ondersteuning van het onderzoek van de faculteit. De dienstverlening aan studenten is beperkt: zij kunnen de bibliotheek op afspraak raadplegen en boeken en tijdschriften alleen inzien.

Infodoc was in 2005, zoals in voorgaande jaren, sterk gericht op verdere ontwikkeling van het elektronisch publiceren; medewerkers werden gestimuleerd elektronische versies van hun wetenschappelijke publicaties ter beschikking te stellen voor dEAR, de database met elektronische wetenschappelijke publicaties van de EUR. Infodoc verzamelde per 1 september ca. 60 publicaties en voerde 40 hiervan, voorzien van de vereiste metadata, in de dEAR database.

In 2005 werd tevens de basis gelegd voor een nieuwe belangrijke taak van Infodoc: het verzamelen en invoeren van de onderzoeksoutput van FSW in het onderzoeksregistratieprogramma METIS. De gegevens in METIS worden o.a. gebruikt voor wetenschappelijke verslagen, visitaties en onderzoeksprestatiemeting.

Medische Bibliotheek Erasmus MC (MB)

In 2005 is de dienstverlening van de Medische Bibliotheek op een aantal punten verbeterd:

- Op verzoek van studenten Geneeskunde zijn de openingstijden van de MB aanzienlijk verruimd. De studieplekken in het middendeel van de MB zijn nu ook toegankelijk tijdens de avonduren en in het weekeinde. De bibliotheek is 34,5 uur per

week langer open. Dat is bijna een verdubbeling ten opzichte van de oude situatie. Het toezicht wordt verzorgd door werkstudenten.

- Het aantal uitgeverijlicenties op wetenschappelijke tijdschriften zijn afgesloten is uitgebreid. Hierdoor zijn tientallen gedrukte tijdschriften ook elektronisch beschikbaar gekomen. Aangezien het hier meestal gaat om pakketten zijn er vele nieuwe titels bijgekomen. Van veel titels zijn ook de backfiles aangeschaft. In totaal biedt de MB ruim 6.000 tijdschriften in elektronische vorm aan. Een consequentie van deze ontwikkeling is dat het papieren tijdschrift steeds meer uit de collectie verdwijnt.
- Om de cultuuromslag naar e-only verder te bevorderen heeft de MB een bijdrage geleverd aan het landelijke project Keur der Wetenschap, een hoogtepunt uit het DARE (Digital Academic Repositories) programma, waarin de toegang tot de resultaten van het Nederlands wetenschappelijk onderzoek wordt verbeterd. Van diverse vooraanstaande wetenschappers van het Erasmus MC zijn alle publicaties (veelal full-text) opgenomen in DARE.

Sanders Instituut

De juridische bibliotheek van het Sanders Instituut wordt vooral gebruikt door medewerkers en studenten van de faculteit der Rechtswetenschappen en heeft naast een collectie juridische informatie ook 12 pc-werkplekken en 4 studieplekken voor (scriptie)studenten. De werkplekken voor scriptiestudenten hebben een goede bezettingsgraad, zo goed dat zelfs af en toe studenten geweigerd moeten worden. Veel studenten ervaren de werkplekken, zeker na de renovatie eind 2004, als zeer prettig en rustig.

De aanschaf van literatuur wordt afgestemd met de vakreferent Rechten van de UB om aanschaf van dubbele werken zoveel mogelijk te voorkomen. De samenwerking met de UB verloopt prettig. De collectie van het Sanders Instituut is nagenoeg altijd ter inzage beschikbaar, omdat alleen medewerkers van de faculteit boeken kunnen lenen. Tijdschriften en losbladige uitgaven kunnen uitsluitend ter plekke worden geraadpleegd.

In 2005 is een tweetal mooie collecties ontvangen. Ten eerste heeft de leerstoel Vervoerrecht besloten om haar ruime verzameling literatuur voortaan bij het Instituut onder te brengen, en ook de collectie van het Instituut van Milieuschade is nu bij het Instituut ondergebracht. Deze schenkingen vormen een waardevolle aanvulling.

IHS-bibliotheek

De bibliotheek van het Institute for Housing and Urban Development Studies (IHS) is een speciale bibliotheek die ondersteuning geeft aan het onderwijs en onderzoeksactiviteiten van medewerkers en studenten van het IHS. Behalve boeken, rapporten en wetenschappelijke tijdschriften, bezit de bibliotheek ook video's, dvd's en cd-rom's. Het streven is om de collectie van video's (bijna 400 banden) om te zetten naar dvd. Momenteel bezit de bibliotheek ruim 30 dvd's. Video's worden niet meer aangeschaft.

Naast het digitaliseren van de audiovisuele collectie, is de bibliotheek vastbesloten om steeds meer relevante digitale documenten te ontsluiten. De bibliotheek ziet het als één van haar belangrijkste taken om toegang te verschaffen tot publicaties, die beschikbaar zijn op het internet.

In 2005 kreeg de bibliotheek een hoger aanschafbudget om de collectie te versterken rond de thema's Stedelijk bestuur, Huisvesting, Financiering van steden in de internationale economie, Stedelijke en regionale ontwikkelingsstrategieën, Stedelijke sociale ontwikkelingen, en Stedelijk milieu- en infrastructuurbeleid. Dit zijn de zes specialisaties van de huidige Master in Urban Management and Development (UMD). De verwachting is dat in 2006 het huidige aanschafbudget voor de IHS-bibliotheek wordt gehandhaafd.

1.4 Een bijzondere collectie: Rotterdamsch Leeskabinet

Het jaar 2005 is voor het Leeskabinet gunstig verlopen. De collectie is flink gegroeid en het ledental is ongeveer gelijk gebleven; het aantal uitleningen liep evenwel terug.

De collectievorming van het Leeskabinet is bij uitstek gericht op geschiedenis, kunst- en kunstgeschiedenis, Nederlandse en buitenlandse literatuur en literatuurgeschiedenis, en godsdienst. Daarnaast is er nog een collectie op andere vakgebieden zoals wijsbegeerte. Daarmee vormt zij een goede aanvulling op de collectie van de UB .

Studenten en medewerkers van de EUR kunnen bij het Rotterdamsch Leeskabinet gratis lenen. De samenwerking tussen het Leeskabinet en de UB is goed. Op grond van afspraken zijn de beide collecties op elkaar afgestemd. Van de collectie boeken en periodieken wordt frequent gebruik gemaakt, ook door de universitaire populatie.

In het verslagjaar zijn ditmaal zeven Leeskabinetlezingen gehouden. Deze werden steeds goed bezocht; in totaal trokken zij ongeveer 575 bezoekers.

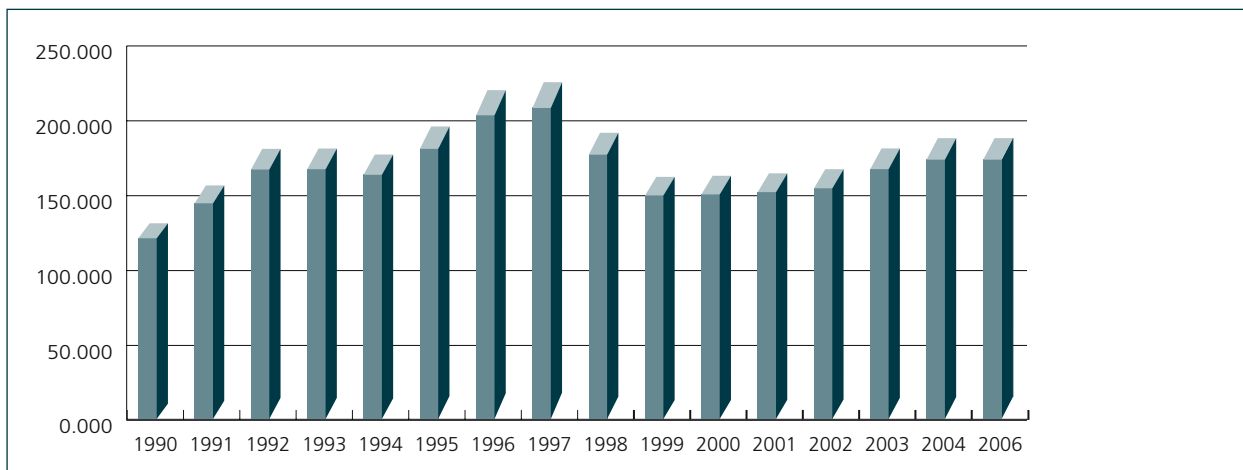
Een uitgebreid jaarverslag van het Rotterdamsch Leeskabinet is te verkrijgen via kabinet@ubib.eur.nl (zie ook bijlage 4).

2. Service

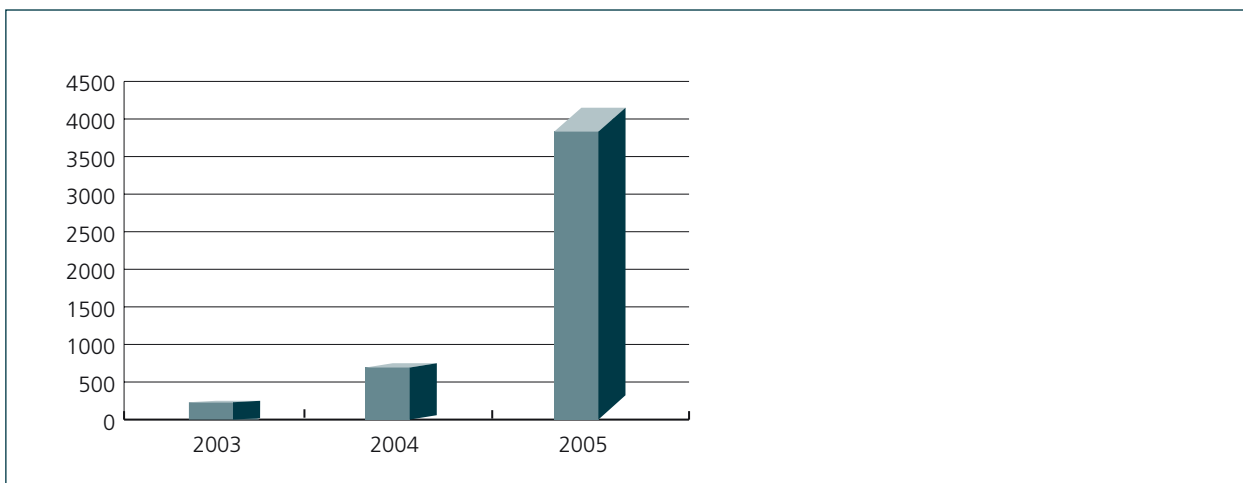
2.1 Uitleen: Documentlevering

In 2005 zijn 186.056 stukken uitgeleend. Dit cijfer lijkt zich te stabiliseren rond 185.000 (grafiek 1). In 2003 is de studentenboekery in ere hersteld. Het gebruik daarvan is in 2005 enorm gestegen tot meer dan 4.000 uitleningen (grafiek 2). EUR-studenten en medewerkers nemen gezamenlijk 79% van de uitleningen voor hun rekening (grafiek 3).

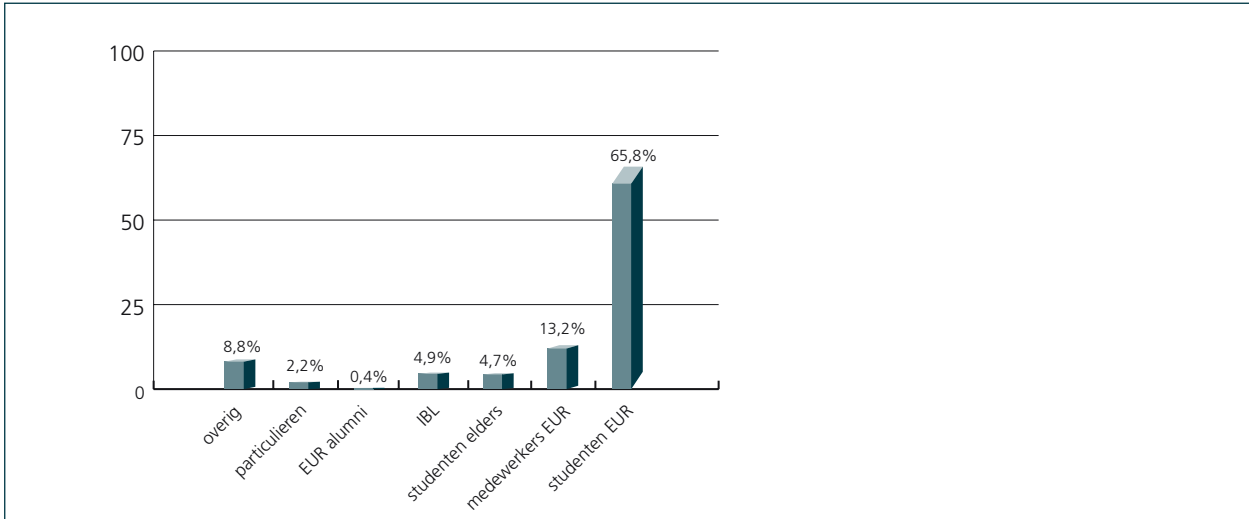
Grafiek 1 > Uitleningen

Grafiek 2 > Gebruik studentenboekery

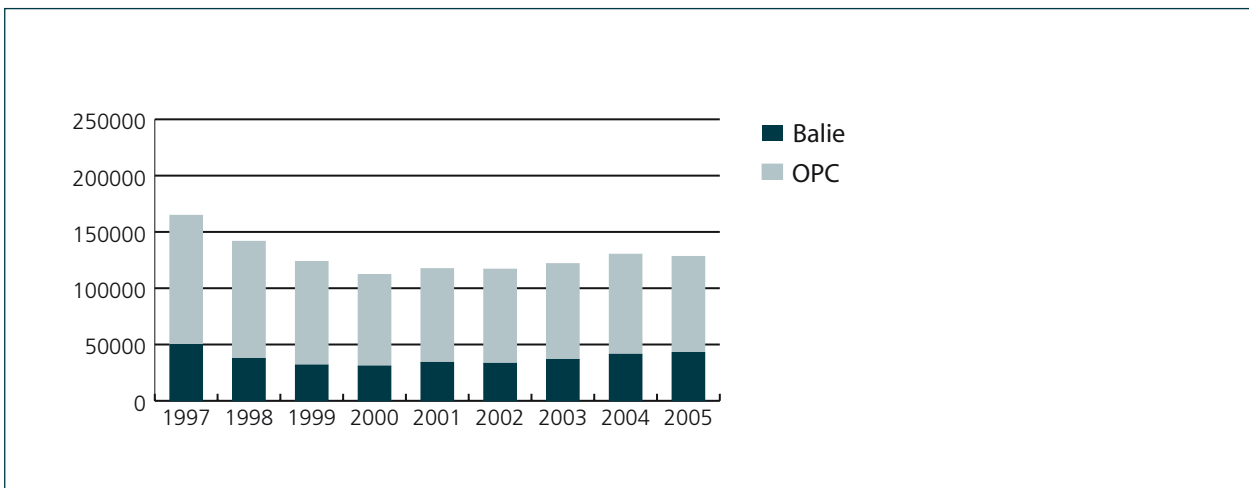

Grafiek 3 > Uitleningen naar lenertype

Door een technisch probleem bij het genereren van de cijfers en statistieken zijn de uitleencijfers enigszins vertekend. Toch geven zij een redelijk beeld over 2005, hoewel effecten op het leengedrag, als gevolg van een strenger rappelbeleid, niet goed zijn af te leiden. De leners verlangde vaker de uitleentermijn, maar het totale aantal rappels en geïnde boetes steeg nog steeds. Het aandeel verlengingen dat de leners zelf via de OPC invoerde is met 80,8 % het hoogst sedert 1997.

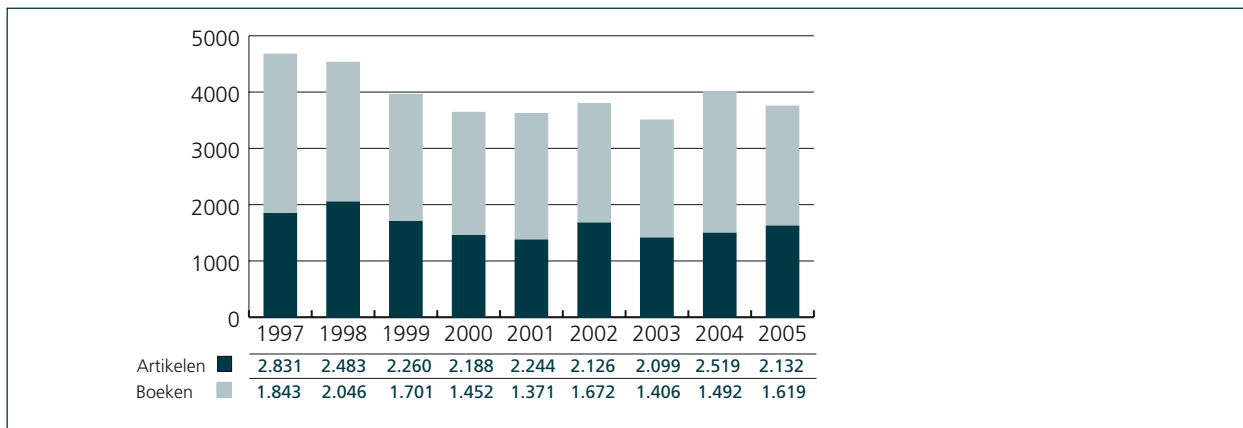
Grafiek 4 > Verlengen via OPC, resp. aan de balie

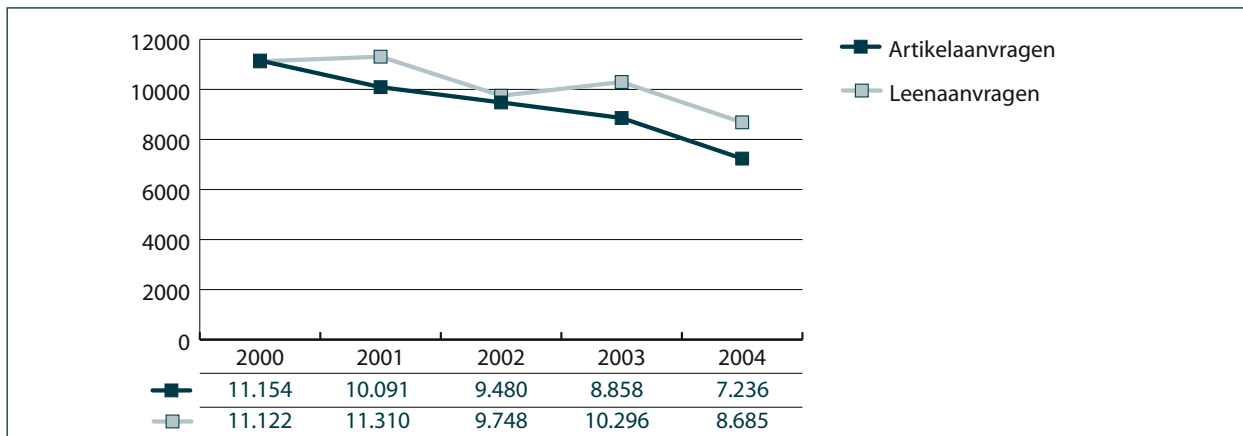
Via het Interbibliothecair Leenverkeer (IBL) leende de UB 3.751 boeken en tijdschriftartikelen. De afgelopen 7 jaar schommelt dit aantal, redelijk stabiel, tussen de 3.500 en 4.000 (grafiek 5). Van die boeken en artikelen was 70% direct bestemd voor gebruikers van de UB. De rest werd aangevraagd via andere instellingen (grafiek 6).

Het aantal boeken en tijdschriftartikelen dat de UB via IBL uitleende bedroeg in 2005 15.100, wat wederom een daling is ten opzichte van voorgaande jaren (grafiek 7). Dit komt overeen met een landelijke daling die veroorzaakt lijkt te worden door de toenemende beschikbaarheid van elektronische publicaties en eventueel ook door economische factoren.

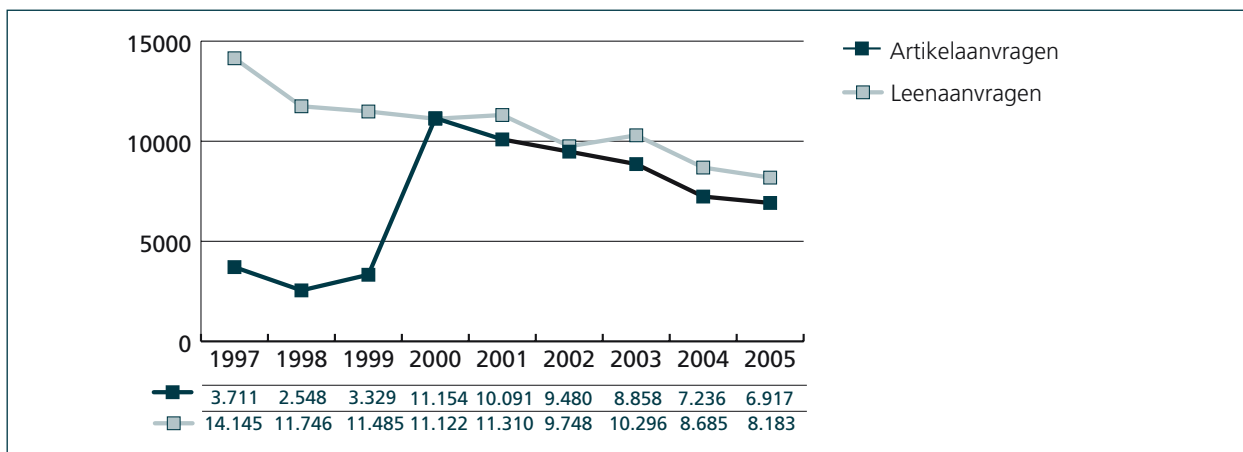
Grafiek 5 > IBL-aanvragen

Grafiek 6 > Aandeel IBL-aanvragen door eindgebruikers

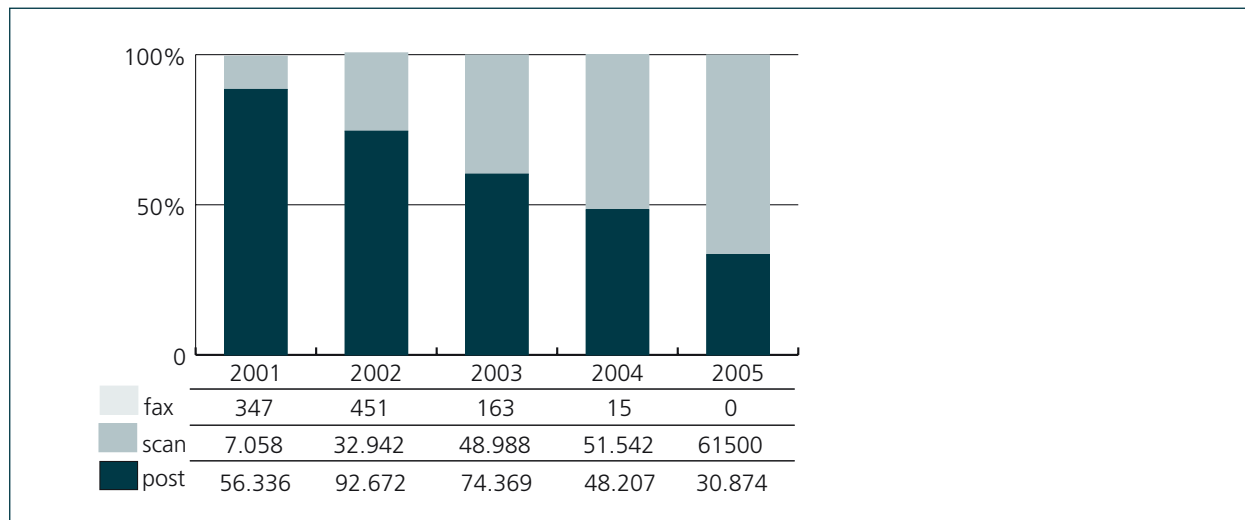

Grafiek 7 > IBL-aanvragen aan de UB

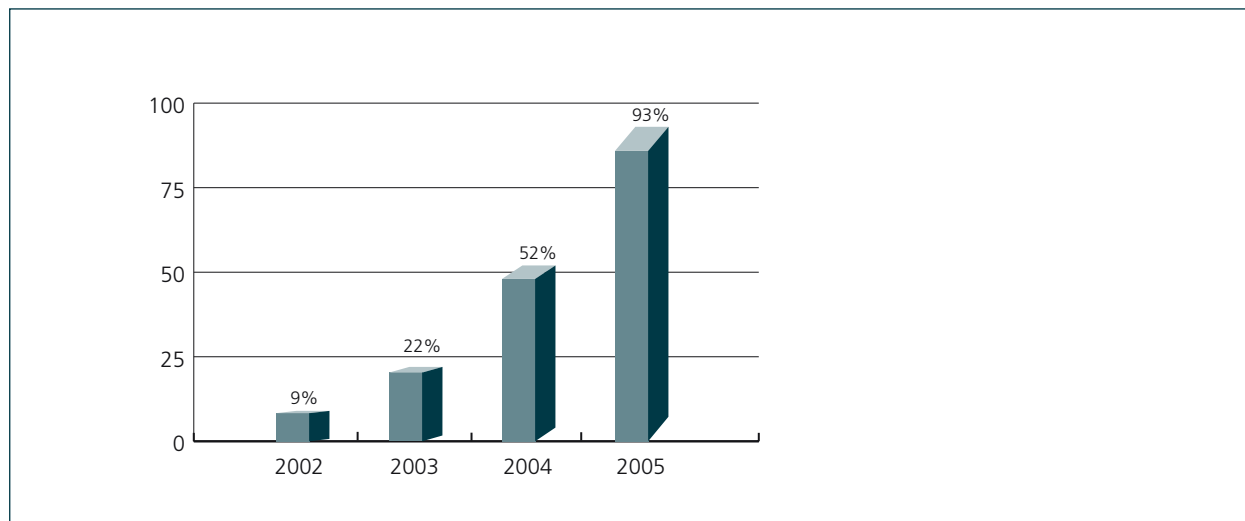
De kopieën van artikelen die de UB levert worden steeds meer elektronisch verstuurd; in 2005 was dat tweederde van de verzonden artikelen. De rest werd verzonden per reguliere post, terwijl de fax voor dit doeleinde helemaal niet meer werd gebruikt.

Grafiek 8 > Verhouding artikelen per post, scan en fax (in aantallen pagina's)

Geheel conform het beleid ten aanzien van financiële transacties aan de balie is het betalen met contant geld teruggedron- gen. Inmiddels betaalt bijna iedereen met een PIN- of chippas (grafiek 9).

Grafiek 9 > PIN/chipbetalingen aan de balie

2.2 Informatievoorziening, informatiebalies en virtuele balie

In januari 2005 is de nieuwe informatiebalie direct aansluitend aan de uitleenbalie geplaatst. Voor de bezoekers is daarmee recht tegenover de ingang een logisch samenhangende servicelijn gecreëerd. De informatiebalie is nu de centrale plek waar alle korte vragen van bezoekers worden behandeld, net zoals de Virtuele Balie dat doet voor klanten op afstand. Daarmee is voldaan aan de fysieke voorwaarden voor samenwerking tussen twee afdelingen: Documentlevering en Gebruikersondersteu- ning, waartoe al in 2003 de eerste stappen werden gezet.

Tabel 1 > Aantallen vragen aan balies

Balie	Aantal vragen in 2005	Gemiddeld per dag
1 - infopunt	15.025	58
2 - Studiezalen beneden	5.433	24
3 - Studiezalen boven *	604	9
Totaal	21.062	30

* Balie 3 is halverwege 2005 gesloten en dus vertonen de cijfers een vertekend beeld

De Virtuele Balie van de UB kreeg medio 2005 een nieuwe impuls door ingebruikname van een in eigen beheer ontwikkeld *audit trail-systeem* voor het afhandelen van vragen, verzoeken, klachten en suggesties. Dit systeem leidt berichten, die via een webformulier zijn ingezonden, via de Virtuele Balie naar de juiste plek in de organisatie en bewaakt de voortgang van het beantwoorden van die berichten. Ook binnen de UB zijn de nodige inspanningen geleverd om de organisatie op dit systeem af te stemmen. Twee coördinatoren werken nu samen aan de informatievoorziening: één voor de bedrijfsvoering en logistiek en één voor het bewaken van de kwaliteit van de antwoorden. Doorlooptijden en inhoud van vraag en antwoord worden continu bewaakt om tot de hoogst mogelijke kwaliteit te komen.

Opleiding en ontwikkeling zijn onlosmakelijk verbonden met het streven naar kwaliteit. Een selectie van medewerkers van de afdelingen Gebruikersondersteuning en Documentlevering hebben persoonlijke ontwikkelingstrajecten doorlopen om op een zo breed mogelijk terrein in de Frontoffice (Virtuele- en Informatiebalie) inzetbaar te zijn.

Voor de klant die telefonisch of elektronisch contact zoekt met de UB betekent samenwerking tussen de afdelingen Gebruikersondersteuning en Documentlevering in verreweg de meeste situaties *one-stop-shopping*. De klant kan er van op aan dat zijn elektronische vragen, verzoeken, opmerkingen en klachten altijd bij de juiste persoon terecht komen en binnen de kortst mogelijke tijd worden afgehandeld.

2.3 Nieuwe folder en EUREKA

Naast het beantwoorden van vragen aan de balies, virtueel of oog in oog, informeert de UB ook ongeraagd. De serie folders waar de UB altijd gebruik van maakte zijn in 2005 vervangen door één folder waarin de belangrijkste informatie is opgenomen, zowel in het Nederlands als in het Engels, inclusief plattegronden van de UB.

Eerstejaars studenten kunnen kennismaken met de UB op de jaarlijkse EUREKA-markt tijdens de introductieweek. De UB stond daar in 2005 met een stand waar memory werd gespeeld. Onder het motto: 'De UB, het geheugen van de EUR' won de winnaar van een spelletje memory een USB-geheugenstaafje.

2.4 Elektronisch publiceren

Een institutionele repository (<http://repub.eur.nl/>), waarin auteurs pre- en postprints plaatsen en waarin ook de uiteindelijk gepubliceerde artikelen zijn opgenomen, is niet alleen een mooie 'etalage' voor de wetenschappelijke output van de instelling; het biedt ook geheel nieuwe mogelijkheden ter bevordering van het onderzoek.

In het voorportaal van dEAR werd een voorziening aangebracht voor versiebeheer, zodat het verband tussen verschillende versies van een publicatie bewaard blijft. Auteurs kunnen het voorportaal als back-up service gebruiken. In het voorportaal worden Word- en PDF-bestanden omgezet naar XML. De KB haalt op gezette tijden de full-text bestanden op uit onze repo-

sitory en uit de andere repositories die, net als wij, lid zijn van het landelijke DARE. De KB verzorgt de langdurige opslag in haar E-depot. XML-bestanden kunnen ook op de langere termijn nog gebruikt worden en bovendien garandeert de KB de toegankelijkheid van de in het E-depot opgenomen publicaties.

De combinatie van XML-bestanden en verfijnde metadata in de institutionele repository biedt meerdere mogelijkheden:

- hergebruik van (onderdelen van) materiaal voor onderwijsdoeleinden;
- het leggen van relaties tussen verschillende elektronische publicaties;
- het leggen van relaties tussen elektronische publicaties en gedrukte publicaties die nog gewoon op de plank staan;
- het semi-automatisch genereren van metadata op basis van het full-text XML-bestand.

3. Voorzieningen voor studenten

3.1 Studiefaciliteiten

Eind 2005 beschikte de bibliotheek over:

- 453 studieplekken (tafel + stoel), waarvan 43 specifiek voor de studenten Psychologie;
- 60 studieplekken met een pc, waar de bibliotheekvoorzieningen gebruikt kunnen worden, dat wil zeggen: catalogus, databases en cd-rom's en internet;
- 36 studieplekken met een pc waar studenten hun eigen werk kunnen doen in combinatie met het gebruik van bibliotheekvoorzieningen, dus naast de hierboven genoemde faciliteiten ook tekstverwerking, spreadsheets en statistische software;
- 8 studieplekken met een plug-in om in te loggen op het EUR-netwerk;
- 2 plaatsen met een pc speciaal voor talencursussen;
- 2 staanplaatsen met een pc bedoeld voor e-mailen;
- 24 staanplaatsen speciaal voor het raadplegen van de catalogus en het aanvragen en verlengen van boeken.

De mediatheek, de plek waar studenten rustig aan scripties en andere digitale opdrachten kunnen werken, is een geliefde werkplek; zo geliefd dat er nauwelijks voldoende werkplekken zijn voor de studenten die een pc nodig hebben. Het Directoraat I&A van de EUR (DIA) heeft daarom op strategische plekken in de gebruikersruimte van de UB *wireless access points* en fysieke inplugpunten gerealiseerd, waar studenten (en andere gebruikers) met hun eigen laptop en hun eigen ERNA-account het EUR-netwerk kunnen bereiken. In 2006 zal de capaciteit van het wireless netwerk nog verder worden vergroot, evenals het aantal beschikbare studenten-pc's.

Al deze studievoorzieningen werden zeer intensief gebruikt. Een paar jaar geleden kon men in de bibliotheek nog zien dat er tentamens op komst waren: dan liep de bibliotheek vol. Nu is de bibliotheek eigenlijk het hele jaar vol, met uitzondering van de vrijdagochtend. Ook de weekendopenstelling werd goed gebruikt. De bibliotheek is nu vrijwel elke zaterdag geopend en in de drukke tentamenweken ook op zondag. Dat laatste is nieuw: vroeger ging in die tijd het restaurant op zondag open voor studenten, maar openstelling van de bibliotheek in plaats van het restaurant blijkt door de studenten meer te worden gewaardeerd. In 2006 zal de UB op 14 zondagen geopend zijn van 11.00 tot 16.30 uur.

De 36 studieplekken met pc's waar ook tekstverwerking e.d. mogelijk is zijn extreem gewild. Deze zijn 's morgens het eerst bezet. Het is niet ongebruikelijk om daar wachtenden aan te treffen. De openstelling van het G-gebouw met extra studievoorzieningen in het najaar van 2005 heeft daar nog geen verandering in gebracht.

Het studeerklimaat is duidelijk verbeterd door een extra koelinstallatie in de studiezalen die in de zomer van 2005 is aangebracht. De installatie was gebaseerd op de kleinere aantallen studenten van 10 jaar geleden. Bovendien draagt het toenemend aantal pc's bij aan de warmte.

In het open tijdschriftenmagazijn staan 5 kopieerapparaten van Cendris, waarvan gebruik kan worden gemaakt met Copy-cards van Cendris. Dankzij zeer regelmatige controleronden door UB-personeel bleef het aantal storingsuren in 2005 beperkt. Op speciaal verzoek van de faculteit Sociale Wetenschappen werd op de 1e etage een extra kopieerapparaat geplaatst. Het aantal kopieerapparaten was gemiddeld genomen ruim voldoende. Dat neemt niet weg dat er regelmatig wachtrijen ontstaan tijdens spitsuren. Teksten en staatjes die wijzen op de rustige uren hebben daarop geen invloed.

Met Cendris is overleg gevoerd over het koppelen van netwerkprinters aan de studiezaal-pc's, met gebruik van een eenvoudiger betaalsysteem (bijvoorbeeld chipknip). We hopen deze zaken in 2006 te kunnen realiseren.

Dat de studiezalen altijd vol zijn wil niet zeggen dat iedereen tevreden is. Zowel de gebruikers als de UB-medewerkers ergeren zich regelmatig aan onrust en rommel in de studiezalen. Tassen, lange jassen die over de vloer hangen, allerlei restanten van eten en drinken en lawaai van kletsen en telefoneren. Om deze zaken tegen te gaan is in oktober een 'huisregelweek' gehouden waarin de huisregels nog eens duidelijk onder de aandacht zijn gebracht met veel verbodsbordjes op tafels en muren, een vieze werkplek als voorbeeld van hoe het niet moet, flyers, vlaggen en plastic tasjes. Zo'n actie helpt wel, maar handhaven blijft een dagelijks punt van aandacht.

3.2 Studiezalen

In 2005 zijn de naslagwerken gesaneerd. Een deel van het materiaal kon vernieuwd worden, een deel is inmiddels vervangen door elektronische databanken en een deel werd verwijderd omdat het verouderd was en nog nauwelijks werd geraadpleegd.

In 2005 werd het Erasmus Center for Early Modern Studies (ECEMS) officieel opgericht. Dit is een gezamenlijk initiatief van de Erasmus Universiteit Rotterdam en de Bibliotheek Rotterdam met als doel een brug te slaan tussen wetenschap en burger, tussen universiteit en stad, tussen geschiedenis en actualiteit, tussen Erasmus, zijn geesteskinderen en zijn geestverwanten. In de studiezaal Geschiedenis zijn, mede ten behoeve van het ECEMS, de werken van en over Erasmus bij elkaar gezet. Deze stonden eerst verspreid over de studiezalen en deels in het magazijn.

Na de verhuizing van de faculteit Wijsbegeerte in 2004 is de verplichte en aanbevolen literatuur in de studiezaal Filosofie beschikbaar gesteld. De studiezalen Economie en Statistiek zijn dit jaar gesaneerd.

4. Instructie: De UB in het onderwijs

Veel aandacht is besteed aan het uitwerken van de leerlijn informatievaardigheden, met name voor masterstudenten. De inhoud van de cursussen informatievaardigheden in Blackboard zijn inmiddels omgezet in een nieuw content management systeem (CMS). Zo kunnen de cursussen modulair worden gesplitst en verder ontwikkeld. Het CMS is zodanig opgezet, dat alle zelfstandige componenten beheerd en hergebruikt kunnen worden om cursussen naar wens samen te stellen. Hiermee kan nog beter en sneller worden aangesloten bij het onderwijs.

De volgende cursussen / modules zijn per december 2005 samengesteld:

- Maak kennis met de UB, basismodule
- Verwijzen en citeren, algemene module
- Wetenschappelijk publiceren, algemene module
- Zoeken op internet, algemene module
- Wetenschappelijke informatie zoeken, sociale wetenschappen.

De EUR schenkt steeds meer aandacht aan het voorkomen van plagiaat en fraude. De UB heeft meegewerkt aan de ontwikkeling van een folder hierover, door een aantal concreet uitgewerkte voorbeelden toe te voegen. Ook staan in de UB twee posters over plagiaat. Bij instructies en rondleidingen wordt in principe altijd aandacht geschonken aan goed verwijzen en citeren (zie ook de hierboven genoemde cursus Verwijzen en citeren).

4.1 Instructie per faculteit

Sociale Wetenschappen

Voor Sociale Wetenschappen is het aantal instructies behoorlijk toegenomen en zijn de instructies, in overleg met onderwijsdirecteuren, -coördinatoren en docenten, steeds beter ingebed in het curriculum. De meest effectieve manier van het aanleren van informatievaardigheden is wanneer dit samenvalt met een specifieke informatiebehoefte; bijvoorbeeld: het verzamelen van informatie voor een onderzoeksvoorstel, leeronderzoek, bachelortoets of master thesis. Leren zoeken om het zoeken wordt door studenten als weinig zinvol ervaren. De leeropbrengsten zijn dan beperkt. Dit betekent dat informatievaardigheden niet als een afzonderlijk vak binnen het curriculum wordt aangeboden, maar bij meerdere momenten in het onderwijs kan aansluiten.

Bedrijfskunde

Naast de gebruikelijke introductiecursussen voor bedrijfskundestudenten kregen verschillende groepen master thesis-studenten en deeltijdpromovendi bibliotheekinstructies. De door de UB ontwikkelde informatievaardighedenmodule heeft daarbij steeds als leidraad gediend.

Geschiedenis en kunstwetenschappen

In september 2005 zijn instructies en rondleidingen gegeven aan de eerstejaars studenten Algemene Cultuurwetenschappen en Geschiedenis en aan de studenten die een schakeljaar volgen voor de masters Maatschappijgeschiedenis en Media & Journalistiek. Doel was de studenten een eerste kennismaking te geven met het gebouw en met de website (catalogus, digitale bronnen) van de UB.

In november 2005 zijn meer inhoudelijke instructies gegeven aan de eerstejaars studenten Cultuurwetenschappen in het kader van het vak Sociologie van Kunst en Cultuur. Één van de doelstellingen van dit vak is het leren verwerven en verwerken van informatie. Daarom werd extra aandacht besteed aan zoekstrategieën en het gebruik van (met name sociologische) databanken.

Wijsbegeerte

Voor eerstejaars studenten werden in september twee rondleidingen gegeven in combinatie met een instructie over het gebruik van de catalogus en online encyclopedieën. Ook voor Engelstalige studenten werden een rondleiding en instructie gegeven. Een module informatievaardigheden speciaal voor filosofiestudenten in het derde bachelorjaar, als onderdeel van een volledige leerlijn informatievaardigheden, is in ontwikkeling.

Economie

Alle economische opleidingen, inclusief Maritieme Economie en Logistiek (MEL), hebben een eigen instructie gekregen. Bovendien is dit jaar een cursus gestart voor zelfstandig werken met Datastream en Thomson One Banker. Per opleiding verschilt de vorm. De UB streeft naar een rondleiding en behandeling van de cursus "maak kennis met de UB" in het eerste bachelorjaar en een uitgebreidere instructie "Information Skills Course For Writing Theses" rond de bachelorscriptie.

Rechtsgeleerdheid

Studenten en promovendi Rechtsgeleerdheid kregen allemaal bibliotheekinstructies toegespitst op het zoeken in juridische informatiebronnen en het gebruik van de juridische portal. De vakreferent Rechten participeerde ook in het juridisch onderwijs als onderdeel van de cursus Oefenrechtbank Rotterdam. De ontwikkeling van de leerlijn informatievaardigheden is besproken met de onderwijsdecaan.

Daarnaast werden ook regelmatig op verzoek specifieke rondleidingen en instructies gegeven aan bijvoorbeeld studenten Rechtsvergelijking, Amerikaans Contractenrecht, LLM-studenten en zelfs aan studenten buiten de faculteit, zoals BMG-studenten Gezondheidsrecht en studenten Fiscale Economie.

De UB is betrokken bij de samenwerking tussen de faculteit Rechtsgeleerdheid en de Rechtbank Rotterdam. In dit kader heeft de vakreferent rechten voor rechters en gerechtssecretarissen 10 cursusdagen verzorgd met instructie voor het zoeken in Porta Iuris en het gebruik van de catalogus van de UB. Ook de samenwerking met de bibliotheek van de Rechtbank Rotterdam zal worden geïntensiveerd.

5. Ontwikkeling

5.1 EURlib

SWICT – Samen Werken aan ICT – is een programma van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Daarbinnen is EURlib, de ontwikkeling van de digitale bibliotheek, één van de aandachtsgebieden. EURlib is onderverdeeld in vier activiteiten: (1) Onderwijs in informatievaardigheden, (2) Elektronische leermiddelen, (3) Portalontwikkeling en (4) Elektronisch publiceren voor studenten.

Alle EURlib-activiteiten hebben tot doel de digitale dienstverlening van de UB ten behoeve van het academisch onderwijs zo te vernieuwen en te verbeteren, dat de kwaliteit van het onderwijs verhoogd wordt. In 2005, het op één na laatste jaar van EURlib, is aan deze taak met voortvarendheid gewerkt. Er zijn duidelijke resultaten geboekt, de plannen voor 2006 zijn vastgesteld, waarin de functie van EURlib wordt uitgebreid.

EURlib heeft sinds december 2004 de beschikking over een eigen website (www.EURlib.nl) en een extranet (<http://extranet.EURlib.nl>). In 2005 heeft het gebruik van deze communicatiemiddelen een verdere vlucht genomen. Het online projectmanagement via de werkpakketten van het extranet heeft goed gefunctioneerd. Het CMS van de website is bruikbaar gebleken voor andere doelen (de nieuwe opzet van de cursussen informatievaardigheden), en de gebruikersstatistieken geven een stijgende lijn aan. In de periode februari 2005 – december 2005 hebben 598 bezoekers [EURlib.nl](http://www.EURlib.nl) geraadpleegd, in 1.237 sessies, waarbij zij 6.460 pagina's opvroegen en 45.275 hits scoorden. De maanden oktober en november scoorden het hoogste aantal bezoekers: 174 en 147. Dit hangt samen met gegeven presentaties die belangstellenden nog eens via het internet konden nazien.

EURlib-1, Onderwijs in informatievaardigheden

Het werk binnen dit deelproject heeft zich geconcentreerd op het ontwikkelen en realiseren van een nieuw online systeem voor het maken en onderhouden van cursussen informatievaardigheden met de titel: Informatievaardig worden bij de UB. Zie hierover ook hoofdstuk 4. De techniek is gebaseerd op het content management systeem van de EURlib-website. De medewerkers aan de cursussen hebben toegang via het EURlib-extranet.

De verwachting is dat de UB nu veel sneller en gericht kan ingaan op de wensen van doelgroepen binnen de faculteiten die een vaardighedencursus wensen die precies aansluit bij de specifieke behoeften van die doelgroep. De ervaring is dat die doelgroepen steeds kleiner worden en dat zij een steeds hoger niveau van specialisatie verlangen. De vakreferenten en de medewerkers van de afdeling Gebruikersondersteuning hebben er een krachtig en innovatief instrument bij gekregen; een instrument dat zij zelf ontwikkeld hebben, in samenwerking met het bedrijf Hic et Nunc, de leverancier van de software. Zie ook: <http://courses.EURlib.nl>.

EURlib-2, Elektronische leermiddelen

De 'Hive-pilot' creëerde een experimenteel Learning Content Repository binnen de EUR. Het bezitten van een instellingsarchief voor digitale onderwijsmaterialen wordt binnen het hoger onderwijs steeds belangrijker. Digitale content is duur en het productieproces is vaak tijdrovend. Hergebruik van digitale onderwijsmaterialen ligt dan ook voor de hand. Een bijkomende factor is dat universiteiten en hogescholen zich in de toekomst krachtiger kunnen profileren met de inhoud van dergelijke opslagsystemen, omdat in het digitale instellingsarchief vooral producten van de eigen docenten zullen zijn opgeslagen. Anders gezegd: materiaal waarin de eigen onderwijsinstelling geïnvesteerd heeft. Dit zal in 2006 een landelijk gevolg hebben wanneer via stichting SURF het LORENET-2 van start gaat. Dit is een landelijk netwerk van onderwijsrepositories.

In 2005 is binnen de Hive-pilot een belangrijke stap gezet: het creëren van een werkende onderwijsapplicatie voor de faculteit Historische- en Kunstwetenschappen. Twee docenten en zestig studenten hebben het systeem geprobeerd. Het bronnenmateriaal dat zij gebruiken en bewerken is afkomstig uit de collecties van de KB. De studenten bereiken het via een link in Blackboard. Bijzonder is dat niet alleen het bronnenmateriaal in het repository is opgenomen, maar ook de website waarlangs dit materiaal wordt uitgeleverd. In deze website staan de toelichtende teksten van de docenten. Instructies aan en communicatie

met de studenten verlopen via Blackboard. In 2006 beslist de EUR over uitbreiding van dit systeem.

EURlib-3, Portalontwikkeling

De UB biedt een zo groot mogelijke hoeveelheid databases, elektronische artikelen en andere digitale informatie. Maar de weg waarlangs deze informatie gevonden wordt, moet makkelijker en beter. Daarom is in 2005 verder gestudeerd op portaltechnieken om het aanbod van de UB efficiënter te kunnen tonen. Vooruitlopend hierop is bovendien gewerkt aan het verbeteren van de bestaande startpagina's per vakgebied. Tevens is een nieuwe startpagina gerealiseerd: die voor de faculteit Rechtsgeleerdheid. De gebruikers zijn er tevreden over.

Tot het efficiënter en kwalitatief hoogwaardiger aanbieden van elektronische informatie behoort ook het aanbieden van een geavanceerde zoekmachine. In 2005 is in dat kader een proef gedaan met de semantische zoekmachine van het Nederlandse bedrijf Collexis. Op basis van deze technologie zijn twee interfaces gemaakt, waarmee de digitale leeromgeving PsyWeb (van de opleiding Psychologie) kan worden doorzocht en gestructureerd: een eenvoudige en een uitgebreide interface.

De eenvoudige interface is bestemd voor eerste- en tweedejaars studenten. Als zij via deze interface zoeken wordt curriculumgerelateerde informatie meegewogen. Dit betekent dat een docent de student bij zijn zoekactie in de juiste richting kan helpen; een vorm van docentgestuurd zoeken. Voor ouderejaars studenten is deze aanpak niet meer gewenst. Daarom is er ook een tweede, uitgebreide interface beschikbaar die de zoeker volledige vrijheid geeft. De ervaringen met de Collexis-software zijn inmiddels zo positief dat voor 2006 een uitbreiding van het programma wordt overwogen.

EURlib-4, Elektronisch publiceren voor studenten

In het kader van Elektronisch publiceren voor studenten nam EURlib deel aan het project Electronic Learning Journal (ELJ): het creëren van software waarmee alle fasen van het elektronisch publiceren kunnen worden gerealiseerd. Helaas is dit project voortijdig afgebroken. Dit door SURF medegefinancierde samenwerkingsverband tussen de universiteiten van Rotterdam, Tilburg, Utrecht en Bremen (later Berlijn, Humboldt) kende vanaf het begin tegenslagen. De visie van sommige deelnemers was op essentiële punten zodanig afgeweken van het oorspronkelijke plan, dat verdergaan onverantwoord was. Een belangrijke factor was dat, in hun ogen, het concept van ELJ gaandeweg achterhaald leek. De snelheid van de marktontwikkeling zou het oorspronkelijke concept hebben ingehaald.

Het echec van ELJ heeft de UB geconfronteerd met de risico's van het ontwikkelen van software binnen een organisatorisch verband dat zeer divers is en dat bovendien sterk wordt beïnvloed door de eisen van een subsidiegever. Het is daarom de bedoeling dat EURlib-4 in 2006 voortgang zal boeken langs een andere weg.

5.2 dEAR

dEAR, de unit binnen de UB die verantwoordelijk is voor de institutionele repository, besteedde in 2005 veel tijd aan het landelijke DARE-project "Keur der Wetenschap". Van 20 vooraanstaande EUR-wetenschappers werd getracht hun oeuvre elektronisch te publiceren. Dat betekende het elektronisch publiceren van zo'n 4.500 documenten.

Zowel nationaal als internationaal trok dit project veel aandacht. Het vrij beschikbaar stellen van wetenschappelijk materiaal via internet staat onmiskenbaar in de belangstelling. Tegelijkertijd moet erkend worden dat bijna nergens de vulling van repositories soepel verloopt. Projecten als "Keur der Wetenschap" en de opvolger ervan, "HonDAREdduizend" (in 2006 voegen de DARE partners gezamenlijk 100.000 full-text bestanden toe aan de repositories) trachten door het vergroten van de aantallen publicaties in repositories de stagnerende groei van repositories te overwinnen. Copyright blijft een lastig punt. Toch zijn zaken hier ontegenzeggelijk in beweging. Er mag vaak meer van uitgevers dan auteurs geneigd zijn te denken.

Maar het gaat bij repositories niet alleen om aantallen. De metadata, de gegevens die een elektronische publicatie ontsluiten, moeten van goede kwaliteit zijn, willen publicaties opgemerkt worden. De software moet in staat zijn gegevens uit te wisselen met de UB-catalogus of met een onderzoeksregistratiesysteem als METIS. Institutionele repositories fungeren meer en meer als aanleverstation voor internationale, vakgerichte repositories of voor grote wereldwijde verzamelingen als Google Scholar. Ook dit feit betekent dat de infrastructuur van de institutionele repository daarop berekend moet zijn: uitstekende metadata, robuuste software. Daarom is eind 2005 begonnen met de implementatie van het zogenaamde voorportaal, de softwarelaag die, samen met DSpace en de dEAR publicatiewebsite, zorgt dat dEAR nu en in de toekomst een professionele institutionele repository beheert.

5.3 Nereus

Sinds 2004 is de UB lid van NEREUS (www.nereus4economics.info). Dit is een samenwerkingsverband van toonaangevende Europese wetenschappelijke bibliotheken op het gebied van economie en bedrijfskunde. Eind 2005 waren er dertien deelnemers, verspreid over België, Duitsland, Ierland, Nederland, Spanje, Tsjechië en het Verenigd Koninkrijk. NEREUS is voor de UB een prima forum voor het leggen en benutten van internationale contacten.

De 'Operational Group' en de 'Steering Committee' van NEREUS vergaderen drie maal per jaar, dit jaar in Kiel, Dublin en Brussel. De UB werd er vertegenwoordigd door P. van Huisstede, P. Plaatsman en P. Soetaert. Prof.dr. Ph.H. Franses (ESEBE) is lid van de Scientific Advisory Board.

In 2005 is de UB betrokken geweest bij twee NEREUS-projecten:

- Economists Online, waarin de wetenschappelijke output van zeventig vooraanstaande Europese economen en bedrijfskundigen in 'open access' gepubliceerd wordt, en
- VERSIONS, waarin onderzocht wordt of de verschillende versies waarin een wetenschappelijke publicatie tot stand komt c.q. in een repository wordt opgeslagen, gestandaardiseerd kunnen worden.

De UB is ook één van de vijftien participanten geweest, die bij het directoraat-generaal Information Society and Media van de EU, in het kader van eContentplus, gezamenlijk de aanvraag 'Network of European Economists Online (NEEO)' hebben ingediend.

Ten slotte zij nog vermeld dat N. Godschalk een stage deed in de bibliotheek van de London School of Economics en dat I. Heyvaert en P. Plaatsman deelnamen aan een workshop in Londen over 'The Data Library for Economics Researchers'.

5.4 Internet en Intranet

UB-Intranet

Op 30 juni werd het nieuwe UB-Intranet feestelijk geopend. Na een testfase van ruim een jaar heeft de UB gekozen om het intranet in te richten met Livelink-software van Open Text. Om de implementatie soepel te laten verlopen zijn tijdelijk drie functioneel beheerders aangesteld. Deze functioneel beheerders hebben het gehele implementatietraject begeleid en hebben ervoor gezorgd dat het nieuwe intranet direct door de UB-medewerkers in gebruik kon worden genomen.

Het nieuwe UB-Intranet vertoont grote verschillen met het oude intranet. Zo zijn er niet alleen HTML-pagina's die kunnen worden geraadpleegd, maar ook documentsoorten zoals Word, Excel en PowerPoint. Daarnaast wordt er gebruikgemaakt van workflows en takenlijsten. De workflow 'vraagafhandeling' is ook voor de UB-gebruiker (extern) toegankelijk. Hier kan hij zijn vraag, opmerking of klacht via de UB-website indienen. Middels een intern traject komt de vraag bij de medewerker die deze moet beantwoorden. Naderhand kan worden bekeken hoe lang de klant op zijn antwoord heeft gewacht en hoeveel stappen er intern nodig zijn geweest om de vraag te beantwoorden.

De workflow 'ziek/beter melden' is alleen voor intern gebruik. Het afdelingshoofd kan een medewerker die ziek is door middel van een eenvoudig formulier ziek melden. Deze melding komt vervolgens bij het secretariaat, waarna een e-mail naar Personeelszaken wordt verstuurd. Deze automatisering maakt processen efficiënter. Bovendien beschikt de UB nu over managementinformatie die voorheen moeilijker samen te stellen was.

Het nieuwe UB-Intranet kan documenten in het nieuwe intranet bewaren en er kan versiebeheer toegepast worden. Er is een zeer uitgebreide zoekmachine en de gebruiker kan zich laten attenderen wanneer nieuwe documenten zijn toegevoegd aan het intranet. De technische drempels om actief te participeren aan het intranet zijn in deze nieuwe situatie lager dan voorheen.

De komende jaren zal het nieuwe UB-Intranet gevuld worden en zullen de zoek- en archieffunctie een steeds belangrijkere plaats innemen. Daarnaast zal het intranet ter ondersteuning van kennismanagement dienen en bijdragen aan het kennisdelen van de UB-medewerkers.

UB-Website

Omdat de functionaliteiten van het content management systeem (CMS) Zope/Silva niet langer aan de wensen en eisen van de gebruikers voldeed, is begin 2005 een projectgroep opgericht om de eisen voor een nieuw CMS op te stellen. Aan deze projectgroep namen gebruikers deel die werkzaam zijn binnen de gehele EUR. Het nieuwe CMS wordt namelijk ingezet als een EUR-breed systeem. Vanuit de UB neemt de coördinator UB-web deel aan dit overlegorgaan.

Aan de hand van een lange lijst van eisen en wensen is een aantal CMS'en uitgekozen die door middel van presentaties van de leveranciers zijn beoordeeld. Van het CMS Typo3 is, na de presentatie van de leverancier, besloten een zogeheten Proof of Concept te starten om te bepalen of dit systeem beantwoordt aan de wensen en eisen van de EUR-gebruikers. Momenteel is deze Proof of Concept nog in volle gang.

Met een nieuw CMS in het vooruitzicht heeft de webredactie zich het afgelopen jaar voornamelijk bezig gehouden met het up-to-date houden van de website. Ook zijn er nieuwe functionaliteiten aan de website toegevoegd, waaronder de startpagina Rechten, een overzicht van statistische links voor Economie en Bedrijfskunde, een reserveringssysteem voor het microfilmapparaat, een nieuwe opzet voor instructies informatievaardigheden, een nieuwe opzet voor de nieuwsberichten en een nieuwe indeling van de Virtuele Balie. Ook het simultaan zoeken met I-Port werd in 2005 verder ontwikkeld. Een nieuwe versie van het systeem zal binnenkort op de UB-website worden gepresenteerd.

5.5 RSSP

Research in Semantic Scholarly Publishing (RSSP) is een onderzoeksproject dat zich richt op 'een semantische, webgebaseerde wetenschappelijke publiceromgeving', uitgevoerd door Gusta Drenthe, Gert Goris en Joost Kircz. Doctoraalstudenten informatica voerden hiervoor deelonderzoeken uit, o.a. resulterend in een doctoraalscriptie.

6. Ondersteunende diensten

6.1 Documentverwerking

De aankoop van grote pakketten elektronische tijdschriften maakt het gebruik van elektronische gegevensverwerking bij catalogisering en het up-to-date houden van deze collectie onmisbaar. Het afgelopen jaar is daarom veel tijd besteed aan de ontwikkeling van deze faciliteiten. Ook is de UB voor de bezitsgegevens van deze tijdschriften steeds afhankelijker van wat de uitgevers kunnen aanleveren.

Omdat het steeds interessanter wordt te weten hoe de elektronische tijdschriften worden gebruikt, is gestart met de ontwikkeling van een faciliteit waarmee de gebruikstatistieken op een meer dynamische wijze gepresenteerd kunnen worden.

Naast de dagelijkse werkzaamheden, heeft een aantal zaken extra aandacht gevraagd:

- saneringen in een aantal studiezalen hebben geleid tot een groot aantal mutaties in de catalogi;
- door de opheffing van een aantal instituutbibliotheken is een begin gemaakt met de opname van die collecties in de collectie van de UB;
- in het afgelopen jaar is begonnen met het updaten van het programma voor de aanmaak van de boeknummers en met het programma voor de aanmaak van de studieaal catalogi;
- de eind 2004 ingezette overgang naar een andere leverancier van reeksabbonnementen is in 2005 doorgevoerd;
- het nieuwe bestelsysteem onder LBS4 is uitgebreid getest; helaas heeft dit in 2005 nog niet geleid tot de ingebruikname van het nieuwe systeem.

6.2 Informatisering en automatisering

De afdeling Informatisering en Automatisering (I&A) heeft, naast de reguliere taken, in 2005 een aantal projecten uitgevoerd. De medewerkersomgeving is gemigreerd, 2 afstudeerders hebben de afdeling onder de loep genomen, een nieuw UB-Intranet is geïnstalleerd en er zijn verschillende nieuwe medewerkers aangetreden om de dienstverlening nog beter vorm te geven.

Nieuwe medewerkers

In 2005 heeft de afdeling een nieuw afdelingshoofd, een technisch webmaster, een I&A-specialist, twee specialisten elektronisch publiceren en één medewerker elektronisch publiceren mogen verwelkomen.

Daarnaast hebben tijdelijke medewerkers een aantal klussen geklaard, zoals de koppeling tussen het nieuwe LBS4-systeem en de Randriever, onze geautomatiseerde en gerobotiseerde boekenopslag, en een aanpassing aan de opslagmogelijkheden van het IBL-systeem van de afdeling Documentlevering.

Randriever

De renovatie van de refile-bandenbesturing van de Randriever is in 2005 succesvol afgerond. Vervolgens is begonnen met de renovatie van de pull-bandenbesturing. De interface met de nieuwe versie van het uitleensysteem van het Lokaal Bibliotheek-systeem is gereed gekomen en zal in 2006 in productie genomen worden.

Lokaal Bibliotheeksysteem

De nieuwe versie van het Lokaal Bibliotheeksysteem (LBS4) is uitgebreid getest, maar door omstandigheden nog niet in productie genomen. De verwachting is dat dit in 2006 zal gebeuren.

UB-website

Zope/Silva wordt momenteel als content management systeem gebruikt voor de Erasmuswebsite en heeft sinds de ingebruikname bij velen een zeer matige reputatie opgebouwd. Daarom is besloten om Zope/Silva te vervangen en lijkt Typo3 een reële kandidaat te zijn (zie ook hoofdstuk 5.4). I&A participeert in het EUR-brede project om de EUR-website en, wat voor ons daarin belangrijk is, de UB-website te vernieuwen.

Afstudeerders

Om de werkwijze van de afdeling I&A te professionaliseren hebben twee afstudeerders een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheid om ITIL¹ in te voeren. Er is een SLA en een dienstencatalogus opgesteld en de workflows van de servicedesk zijn in kaart gebracht. Eén en ander is gebeurd in overleg en samenwerking met (een vertegenwoordiging van) de gebruikers.

Migratie

In 2005 is de gehele medewerkersomgeving vervangen. Alle medewerkers hebben een nieuwe pc gekregen met daarop Windows XP en Office 2003. Er is een nieuwe server geïnstalleerd met Novell 6.0 en alle medewerkers hebben de mogelijkheid gekregen om voor deze omgeving, middels een cursus, de nodige kennis en vaardigheden op te doen.

Regulier werk

Daarnaast werd ook het reguliere werk uitgevoerd: het beheer van 90 medewerkers-pc's, 150 gebruikers-pc's, 24 servers, de UB-website, de databanken, iPort, de Randriever en de installatie en het beheer van Livelink (het nieuwe intranet). Er is een testomgeving ingericht en er zijn 1200 storingen en andere vragen afgehandeld. Allerlei systemen als LBS, OPC, OUS en ACQ, Zope/Silva en DSpace, Eleda en UBIA, Exact, Metis en Collexis en de nodige cd-roms zijn beschikbaar gesteld en gehouden. Daarnaast participeert en adviseert I&A in diverse verbanden.

6.3 Binderij

De binderij verzorgt voor de bibliotheek het binden van tijdschriftjaargangen en kranten, het verstevigen van boeken en het repareren van boeken. Incidenteel worden dozen gemaakt, bijvoorbeeld voor het opbergen van brochures. Op verzoek worden tegen betaling ook tijdschriften gebonden voor de faculteiten van de EUR.

Hoewel het aantal lopende abonnementen op papieren tijdschriften geleidelijk terugloopt, is er nog steeds werk voor deze afdeling. De drie medewerkers hebben een zeer stabiele productie. In 2005 hebben ze ca. 3.840 tijdschriften en 77 kranten gebonden en zo'n 2.000 boeken verstevigd of gerepareerd. Vooral het Rotterdamsch Leeskabinet heeft nog een grote voorraad te binden oudere tijdschriften liggen.

Ook dit jaar was zelf binden in plaats van uitbesteden economisch verantwoord. Uiteraard is het de vraag of dat zo blijft als de voorraad te binden materiaal afneemt. Voorlopig is de bibliotheek blij met de voordelen van zelf binden, met name gezien het feit dat documenten de UB niet behoeven te verlaten.

¹ ITIL: IT Infrastructure Library, een methode voor o.a. service management, incident management, problem management en configuration management.

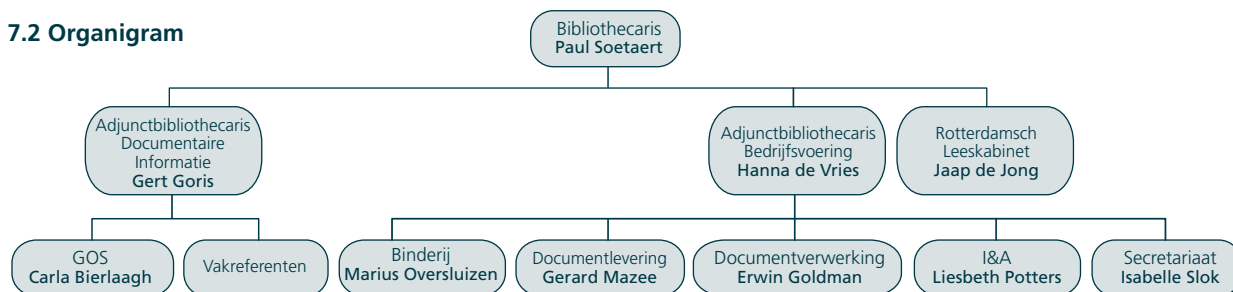
7. Personeel

7.1 In EUR-dienst

In 2005 traden 9 medewerkers in dienst en 8 medewerkers uit dienst. Per 31 december telde de UB 84 medewerkers die in totaal 62,82 fte's vervulden. Hiervan waren 80 medewerkers in vaste dienst. De overige 4 medewerkers werkten via Multi-bedrijven. De gemiddelde leeftijd van de medewerkers ligt nog steeds relatief hoog: 35% is 55 jaar of ouder. Binnen de UB werken meer vrouwen (59%) dan mannen (41%).

Het percentage ziekteverzuim ligt in de UB 0,9% hoger dan het ondersteunend en beleidspersoneel in de gehele EUR. Vergeleken met de totale personeelspopulatie aan de EUR ligt de UB zelfs 2,6% hoger. Ook in vergelijking met vorig jaar is het ziekteverzuim licht gestegen (zie bijlage 4).

7.2 Organigram

- GOS:**
- Wim Anker, algemeen
 - Heather Boet, Economie / Bedrijfskunde
 - Judith Dunham, algemeen
 - Natalya Godschalk, PR
 - Jaap Goedhart, tijdschriften
 - Agnes Heestermans, Economie / Bedrijfskunde
 - Isabelle Heyvaert, algemeen
 - Liesbeth Mantel, UB-web
 - Petra Pijpers, bibliografieën
 - Mariette van de Poll, algemeen / EDC
 - Alwien Ridder, Sociale Wetenschappen
 - Erica Schanstra, Rechten
 - Roel Timmers, elektronische studiezaal
 - Wim Ziekman

- Vakreferenten:**
- Arjan van Aelst, Historische en Kunstwetenschappen
 - Carla Bierlaagh, Algemeen
 - Gusta Drenthe, Sociale Wetenschappen
 - Erik de Munck Mortier, Bedrijfskunde
 - Paul Plaatsman, Economie
 - Marie José Vlaanderen, Filosofie
 - René Winter, Rechten

- Binderij:**
- Morgan Rumsey
 - Henk Stuiver

- Documentlevering:**
- Pauline Brabers
 - Ronald Brabers
 - Hans van Ede
 - Zegert van Eijk
 - Angilla Gebuys
 - José Jetten
 - Eduard Kamsteeg
 - Annie Kers
 - Arie Kers
 - Debby Mudde
 - Muriël van Zanten

- Documentverwerking:**
- Elly van Asperen
 - Fred Damaisjah
 - Anne Gidding
 - Rita Goethals
 - Ellen Heijmans
 - Albert ten Hooven
 - Indra Kalidin
 - Fija van Kesteren
 - Myra Kok
 - Betty Oudenaarden
 - Lies van Ravens
 - Bep van Schrevendijk
 - Reinier Tuinzaad

- I&A:**
- Irma Blonk
 - Hans Brandhorst
 - Peter van Huisstede
 - Leen Meyboom
 - Cees van Opijnen
 - Peter Poppe
 - Jeroen Ruigrok
 - Mignon Saabeel
 - Jan Slijkoort
 - Richard Walter
 - Edwin Versijp

- Secretariaat:**
- Marijke Braams
 - Trudy Jansen
 - Sunita Kalicharan
 - Myra Kok
 - Ger van der Kolk
 - Claudia Vonsée

- Rotterdamsch Leeskabinet:**
- Nelleke Bakker
 - Annette Barreto
 - Marita Beukers
 - Hilde Didden
 - Margriet van Duin
 - Ineke Dutilh
 - Trudi Jansse
 - Arie Kers
 - Marita Lems
 - Floor Pleysier
 - Bert van der Sluis

7.3 Dienstraad

De Dienstraad bestond in 2005 uit L. Meijboom (voorzitter), R. Winter (secretaris), E. Kamsteeg (lid) en D. Mudde (lid). De Dienstraad vertegenwoordigt het personeel van de UB in het overleg met het diensthoofd. Er zijn in 2005 drie overlegvergaderingen gehouden met de bibliothecaris. Daarbij zijn, onder andere, de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- ruimtelijke indeling UB;
- nevenwerkzaamheden;
- flexibele werkweek;
- vakantieregeling;
- voortgang ARBO en milieu.

De overlegvergaderingen hebben in een goede verstandhouding plaatsgevonden.

De Dienstraad van de UB heeft, samen met de Dienstraad van het Bureau van de Universiteit op 30 november 2005 een themamiddag 'employability' georganiseerd. Employability is de "blijvende inzetbaarheid in het arbeidsproces". Speciale aandacht werd besteed aan de rol hierin van de werkgever en van de werknemer. De themamiddag was bestemd voor medewerkers van het Bureau van de Universiteit en van de UB en werd goed bezocht.

De Dienstraad volgde bovendien een externe cursus om meer inzicht te krijgen in haar functioneren.

7.4 ACUB

De activiteitencommissie van de UB (ACUB) had in 2005 een meevaller. De bibliotheek kwam, mede door het hoge aantal ingevoerde titels, in aanmerking voor een flinke cheque van OCLC PICA. Daarvan werden alle medewerkers van de UB in gelegenheid gesteld om op 9 juni een voorstelling van Cirque du Soleil bij te wonen.

Tijdens het jaarlijkse dagje uit op 25 augustus bezochten de UB-medewerkers Deventer. Daar werd gestept, gefietst en een aantal musea bezocht. Als afsluiting werd gezamenlijk gewerkt. Het activiteitenjaar werd wederom afgesloten met de inmiddels traditionele kerstborrel, ditmaal op 19 december.

7.5 Congressen, studiebijeenkomsten en werkbezoeken

Alle medewerkers

- Cursus Livelink, Rotterdam, juni

Carla Bierlaagh

- P.A.Tiele-lezing, 28 april
- NVB-congres, 24 november
- Promotie prof. dr. John Mackenzie Owen, 22 november
- Gebruikersbijeenkomst OCLC-PICA

Heather Boet

- LOOWI bijeenkomst: normering informatievaardigheden en rondleiding in nieuwe UB Utrecht, Utrecht, 25 februari
- Thomson advance deals training, 2 maart
- Serials Solutions, product presentatie, 8 maart
- NVB-WB/HB werkgroep Informatiebalies, Thema: De huidige informatiebalies, Utrecht, 21 april
- Ovid product presentatie, 17 mei

- Training Datastream / Thomson One Banker, 3 juni
- Symposium Meer dan een gateway: de toekomst van de UB Utrecht, Utrecht, 10 juni
- Cursus presenteren, Rotterdam, 27 september en 11 oktober
- Euromonitor's new graphic interface, telefonische product demonstratie, 30 september
- LOOWI bijeenkomst: Leerlijnen in het onderwijs in informatievaardigheden, Enschede, 7 oktober
- Thomson Datastream Catch Up, Klantendag en productinformatie over financiële databanken, Amsterdam, 19 oktober

Gusta Drenthe

- Tutorial on semantic web technologies, Antwerpen, 16 februari
- Mastercursus Domesticering van de digitale wereld, prof. Valerie Frissen (FW), maart-juni
- Workshop From Metadata Standards to the Data GRID for Comparative Social Research, Manchester, 21 juni
- First e-social science conference, Manchester, 22-24 juni
- Tweedaagse cursus Presenteren en instrueren van digitale diensten, UB Rotterdam, oktober
- International Semantic Web Conference, Galway (Ierland), 8-10 november

Judith Dunham

- Online Information Conference, Londen, 29-30 november

Natalya Godschalk

- Studiebezoek LSE, London, 18-19 januari

Jaap Goedhart

- NVB-congres: Informatiebemiddeling en professionaliteit: een ideale mix of een schitterend gebrek?, Ede, 24 november

Erwin Goldman

- Business Objects Seminar, Bilthoven, 25 mei
- Swets klantendag, Lisse, 12 juli
- Pica klantendag, Amersfoort, 12 december

Gert Goris

- Tutorial Semantic Web Technology, Antwerpen, 16 februari
- Werkbijeenkomst Omgaan met wetenschappelijk materiaal, Utrecht, 20 mei
- Studiebijeenkomst over de rol van de universiteitsbibliotheek in het onderwijs, Utrecht, 11 juli
- Enduser Semantic Web Interaction, full day workshop, Galway (Ierland), 7 november
- International Semantic Web Conference, Galway (Ierland), 8-10 november

Isabelle Heyvaert

- Workshop Data Librarian, Nereus, London, 19 september
- NVB-congres: Informatiebemiddeling en professionaliteit: een ideale mix of een schitterend gebrek?, Ede, 24 november

Peter van Huisstede

- Workshop on Innovations in Scholarly Communication (OAI4), Geneve, 20-22 oktober

Jan Jüngen

- ICTO-platform EUR, Rotterdam, 20 januari, 17 maart en 12 mei
- Electronic Learning Journal, Usergroup Meeting, Utrecht, 21 januari
- Werkconferentie Hive-pilot EUR, Rotterdam, 16 februari en 3 maart
- Harvest Road Hive NL User Group Meeting, Delft, Rotterdam, Leiden, 5 april, 24 mei en 10 juni

- UKB Werkgroep Ondersteuning Digitale Leeromgevingen, Utrecht, 14 juli, 29 september en 21 oktober
- Symposium 'Rechten Online', Leiden, 14 oktober
- Conferentie 'Samenwerkingsperspectieven UKB – SURF', Utrecht, 11 oktober
- Online Educa Berlin 2005 (11th International Conference on Technology Supported Learning & Training), Berlijn, 30 november – 3 december

Liesbeth Mantel

- Oracle Portal Seminar, Utrecht, 20 januari
- Know How 3: het proces centraal, Utrecht, 17 maart
- Werkbezoek TU Eindhoven, Eindhoven, 8 april
TINE, Amsterdam, 19 april
- Harvest Road Hive NL User Group Meeting, Delft, Rotterdam, Leiden, 5 april, 24 mei en 10 juni
- CWIS-seminar, Utrecht, 14 juni en 8 november
- Research and Advanced Technology for Digital Libraries, Wenen, 19-23 september
- Discussiemiddag Personalisatie van bibliotheekdiensten - UKB, Tilburg, 12 oktober
- SURF Onderwijsdagen, Utrecht, 15-16 november
- OCLC - Pica Contactdag, Amersfoort, 12 december

Erik de Munck Mortier

- Landelijk vakoverleg Werkgroep Economie en Bedrijfswetenschappen (NVB, afdeling Wetenschappelijke Bibliotheken), Nijmegen, 22 april 2005 en Rotterdam, 10 november
- EBSLG Northern Annual Meeting, Kiel, 28-30 april
- EBSLG Annual General Meeting, Cranfield (GB), 25-29 mei

Paul Plaatsman

- Eighth Nereus Steering Committee Meeting and Fourth Nereus Operational Group Meeting, Kiel, 4-5 april
- Ninth Nereus Steering Committee Meeting and Fifth Nereus Operational Group Meeting, Dublin, 11-12 juli
- Tenth Nereus Steering Committee Meeting and Sixth Nereus Operational Group Meeting, Brussel, 10-11 oktober
- The Data Library for Economics Researchers, Londen, 19 september

Mariëtte van de Poll

- Landelijk EDC-overleg, Nijmegen, 14 april

Lies van Ravens

- Swets klantendag, Lisse, 13 oktober

Paul Soetaert

- Studiedag Taxonomieën, Amsterdam, 20 januari
- Conferentie Toegang tot informatie, Den Haag, 18 maart
- Steering Committee NEREUS, Kiel (Duitsland), 5 april
- Auditing LIBER, Kopenhagen (Denemarken), 15 april
- LIBER conferentie, Groningen, 5-8 juli
- Steering Committee NEREUS, Dublin (Ierland), 12 juli
- Ontmoeting SHB-UKB-WSF, Utrecht, 8 september
- Steering Committee NEREUS, Brussel (België), 11 oktober
- Werkbezoek KU Leuven, Leuven (België), 22-23 november

Marie José Vlaanderen

- Jaarlijkse overleg vakreferenten filosofie, Utrecht, februari

Hanna de Vries

- IFLA: World Library and Information Conference, Oslo, 13-19 augustus
- Workshop OAI, Geneve, 20-22 oktober
- Surf bijeenkomst over auteursrecht met name in relatie tot Repositories, 6 april
- Surf bijeenkomst over Bibliotheek Access Management, 7 april

René Winter

- IALL (International Association of Law Librarians) congres, Florence, 5-9 september

7.6 Publicaties

Judith Dunham

- Websitetest wetenschappelijke bibliotheken, Sieverts, E. et al, *Informatie Professional* 9(2005)12, p. 16-33 (medewerking verleend)

Gert Goris

- Van thesaurusverrijking naar ontologieën: bouwstenen voor semantisch publiceren, Joost Kircz, Gert Goris, Gusta Drenthe, *Informatie Professional*, 9(2005)2, p. 24-27
- Sexy semantiek, Gert Goris, *Informatie Professional*, 9(2005)2, p. 14

Jan Jüngen

- Bespreking van het E-merge rapport Vergelijking van het Blackboard Content System en Harvest Road Hive, <http://e-learning.surf.nl/e-learning/artikelen/2887>, 2 mei 2005

Liesbeth Mantel

- Kennisdelen en -uitwisseling in de blogosphere - interview, *Informatie Professional*, 9(2005)6, p. 21
- Kleine groep experimenteert met social software, *Informatie Professional*, 9(2005)7, p. 9

7.7 Lezingen en presentaties

Heather Boet

- Presentatie 'Werken aan de leerlijn: voortgang leerlijn informatievaardigheden aan de EUR' / Gusta Drenthe en Heather Boet-Foley. LOOWI (Landelijk Overleg Onderwijs Wetenschappelijke Informatie)

Gusta Drenthe

- Van verrijkte thesauri tot ontologieën, bouwstenen voor semantisch publiceren, IP-dag, Amsterdam, 20 januari (i.s.m. Joost Kircz)
- Workshop Vakreferenten nieuwe stijl, gefungeerd als geïnterviewde 'mystery vakreferent', UB Utrecht, 26 mei

Gert Goris

- Van thesaurusverrijking tot ontologieën: bouwstenen voor semantisch publiceren. IP-lezing, Amsterdam, 20 januari
- Een profielschets, de informatie- en collectiespecialist van de toekomst. Magna Commoditas Symposium, Universiteitsbibliotheek Leiden, 26 september

Jan Jüngen

- Demo 'EUR Learning Content Repository'; Demo Collexis-interfaces voor PsyWeb; Demo nieuwe startpagina FRG Symposium 'Rechten Online', Leiden, 14 januari (i.s.m. René Winter)

- Bibliotheken & ICTO – en SURF? Conferentie ‘Samenwerkingsperspectieven UKB – SURF’, Utrecht, 11 januari
- Workshop ‘The process of realizing the Hive Learning Content Repository at Erasmus University Rotterdam’. Online Educa Berlin 2005 (11th International Conference on Technology Supported Learning & Training), Berlijn, 30 november – 3 december (i.s.m. Maarten van de Ven (OECR), Göran Kattenberg (Accessium) en Marcel Verberkt (STOAS Informatisering))

Paul Soetaert

- De wetenschappelijke uitgeverij en de universiteitsbibliotheken, FHKW, 28 oktober

7.8 Lidmaatschappen

Carla Bierlaagh

- IFLA
- Nederlands Genootschap voor Informatica
- NVB, afd. wetenschappelijke bibliotheken en Literatuuronderzoek
- Vereniging voor Auteursrecht
- Werkgemeenschap Informatiewetenschap

Gert Goris

- UKB werkgroep Ondersteuning Digitale Leeromgevingen: voorzitter

Erik de Munck Mortier

- EBSLG (European Business Schools Librarians Group)

Paul Soetaert

- Samenwerkingsverband Archief, Bibliotheek en Documentatie (SABIDO): voorzitter
- Bibliotheek Innovatie Prijs: voorzitter
- UKB: secretaris / penningmeester
- RotterdamNet: secretaris
- LIBER: auditor
- NEREUS: lid Steering Committee
- DARE: lid Ankerpunten
- Instituut voor Nederlandse Geschiedenis (ING): bestuurslid
- SURF-platform ICT en Onderzoek – Contactpersonen: lid
- Landelijk Bibliotheek Systeem (OCLC PICA): lid Overlegraad
- Stichting Pica – Bestuur: waarnemer namens UKB

Hanna de Vries

- IFLA: Information Coordinator van de Standing Committee on Information technology
- Landelijk Onderbibliothecarissen-overleg
- UKB Werkgroep beoordelen en event selectie van een Electronic Resource Management systeem
- UKB Werkgroep vernieuwen LBS contract met OCLC-PICA
- ‘Vrienden van de Koninklijke Bibliotheek’: bestuurslid

René Winter

- JUBO (Juridische Bibliothecarissen Overleg): secretaris
- JIB (Juridische Internetbibliotheek): redacteur
- NVB afdeling Juridische Informatie: voorzitter – i.s.m. Stichting GO cursussen georganiseerd

Bijlagen

Bijlage 1. Financieel overzicht

Tabel 2 > Financieel overzicht

Personele lasten	Begroting	Realisatie	Resultaat
totaal beloonde arbeid	2.530.002	2.318.169	211.833
totaal sociale lasten	444.698	458.633	-13.935
overige personele lasten	303.923	257.262	46.661
opleidingskosten	30.000	25.572	4.428
Totaal personele lasten	3.308.623	3.059.636	248.987
Materiële lasten			
totaal apparatuur en inventaris	544.400	442.616	101.784
wetenschappelijke boeken en tijdschriften	1.122.000	1.105.162	16.838
licenties elektronische bestanden	1.050.500	1.265.457	-214.957
totaal collectievorming	2.172.500	2.370.619	-198.119
totaal goederen	103.500	69.092	34.408
totaal diensten	190.076	454.615	-264.539
overige lasten	113.300	83.814	29.486
verrekeningen binnen EUR	202.129	253.619	-51.490
verrekeningen binnen UB	48.000	18.831	29.169
totaal materiële lasten	3.373.905	3.693.206	-319.301
Totaal lasten	6.682.528	6.752.842	-70.314
Inkomsten			
doorberekening Faculteiten	-152.000	-117.856	-34.144
bijdrage EEPI	-118.000	-118.000	0
compensatie UB personeel voor projecten	-48.000	-18.831	-29.169
overige opbrengsten	-359.000	-271.651	-87.349
Totaal Inkomsten	-677.000	-526.338	-150.662
Overgedragen budget	-5.645.019	-6.095.000	449.981
Onttrekking reserve	-360.509	-131.504	-229.005
Inkomsten + budget	-6.682.528	-6.752.842	70.314

Deze cijfers hebben betrekking op de gehele UB-begroting, inclusief de projecten dEAR, EURLib en RSSP.

Exclusief projecten heeft de UB, op basis van het toegekende budget en inkomsten, een overschrijding van € 168.349. Hiervan wordt € 119.040, conform de begroting, ten laste gebracht van de specifieke reserves voor wetenschappelijke informatie. De echte overschrijding ten opzichte van de begroting bedraagt € 49.309 en komt ten laste van de algemene UB reserve. Deze overschrijding is ontstaan door een verschuiving bij de faculteiten van derde geldstroom naar BV's. Daardoor heeft de UB eind 2005 een bedrag van € 90.000 afdracht 1% derde geldstroom onverwacht moeten terugstorten.

Het overschot op personele kosten is vooral ontstaan door vacatures. Deze zijn opgevangen door het inhuren van menskracht van elders, hetgeen te zien is in de overschrijding bij de post 'diensten'.

Het lijkt of er een groot tekort is bij collectievorming. Dat is niet het geval: de Medische Bibliotheek heeft meebetaald aan licenties (inkomsten), resulterend in een overschot op deze post van ca. € 142.600. Dit overschot komt grotendeels ten goede aan het EURLib project dat ca. € 125.000 heeft overgehouden op de post 'aanschaf van elektronische leermiddelen'. De UB heeft vrijwel het gehele begrote bedrag voor wetenschappelijke informatie besteed, o.a. aan grote licenties op tijdschriftpakketten.

Het project EURLib heeft geld overgehouden. Volgens de begroting 2006 zal dit geld in 2006 worden besteed. De projecten dEAR en RSSP hebben, conform de begroting, in 2005 grotendeels ten laste van hun reserve gewerkt.

Onttrekkingen aan reserveposten en bijtelling van het overschot bij EURLib geven samen het getoonde resultaat van min € 131.504.

Bijlage 2. Collectieaantallen

Tabel 3 > Abonnementen 2005

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
betaalde tijdschriften	2.846	2.716	2.701	2.542	2.280	1.932
gratis tijdschriften	1.170	1.073	1.409	1.014	959	910
losbladigen	365	326	311	246	218	197
reeksen	523	480	492	379	320	292
abonn. instituutsbibliotheken	373	541	245	218	261	261

Tabel 4 > Elektronische documenten op 31 december

	2002	2003	2004	2005
online tijdschriften	5.021	5.829	8.804	11.902
elektronische boeken	4.555	6.054	7.576	13.893

Tabel 5 > Boeken- en tijdschriftenbezit in banden op 31 december

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
randriever	214.000	214.000	214.000	214.000	214.000	214.000
overige magazijnen: boeken	322.365	350.819	364.803	378.319	396.001	412.956
tijdschriften	285.998	289.787	293.897	297.435	301.004	304.243
brochures	41.500	41.500	41.500	41.500	41.500	41.500
studiezalen	30.214	33.064	34.224	35.916	34.997	34.151
totaal	909.675	929.170	948.424	967.150	987.502	1.006.850

Tabel 6 > Elektronische bestanden beschikbaar via netwerk op 31 december

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
bestanden op cd-rom / diskette	111	118	118	116	95	88
bestanden via internet	39	65	97	99	131	161
totaal	150	183	215	225	226	249

Bijlage 3.

Gebruik elektronische bronnen

Tabel 7 > Raadplegingen online pakketten 2005

Abi/Inform	172.798
Ebsco Business Source Premier	121.614
Emerald	11.484
HeinOnline	66.098
ISI Web of Science	136.565
Jstor	239.247
Kluwer	*)
Muse	4.104
Netlibrary	380
Ovid	62.831
Oxford UP Journals	36.954
Oxford UP Reference	2039
Scencedirect	407.533
Springer	36.038
Swetsnet	21.804
Taylor & Francis	2.421
Wiley	42.573
Overige	3.372
Totaal	1.367.855

*) Kluwer is overgenomen door Springer

Tabel 8 > Zoekacties OCLCPica OBN bestanden 2005

AdamNet	12
BNTL	465
CEN	134
EBSCO	16
GLIN - Grijze Literatuur in Nederland	211
HinT	1.361
HofNet	15
ICODO-bibliotheek catalogus	1
Istc	8
NCRD	143
Nederlandse Centrale Catalogus	64.004
NetFirst	213
Onderwijsdatabank	2
Online Contents	69.140
Online Contents NL	32
PiCarta	142.248
RDAMnet	226
Regionale Catalogus Limburg	12
Repertorium Geschiedenis Nederland	513
STCN	135
SWIDOC-SWL	75
Totaal	278.966

Bijlage 4. Personeelscijfers

Tabel 9 > In dienst getreden in 2005

01-03-2005	Liesbeth Potters
04-04-2005	Arie Kers
01-06-2005	Cees van Opijnen
13-06-2005	Muriël van Zanten
01-08-2005	Hans Brandhorst
01-09-2005	Edwin Versijp
01-10-2005	Mignon Saabeel
10-10-2005	Jeroen Ruigrok van der Werven
15-11-2005	Carla Bierlaagh

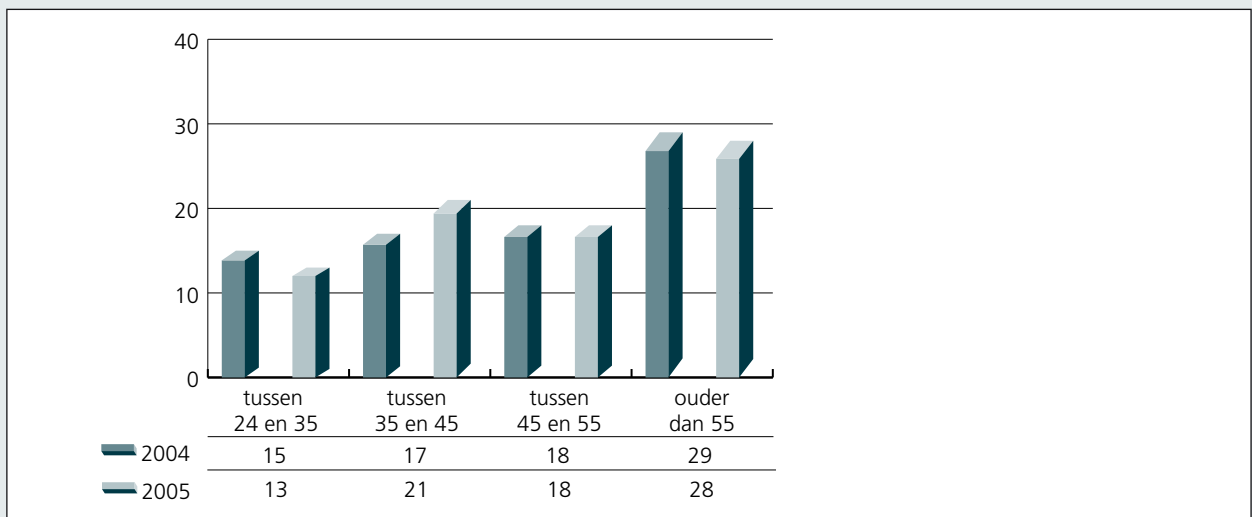
Uit dienst getreden in 2005

01-01-2005	Gerdien de Jonge
06-01-2005	Conny Smits †
01-02-2005	Tjeerd Abma
01-03-2005	Henk Ellermann
01-04-2005	Jasper van den Bosch
01-10-2005	Lennert Timmers
11-12-2005	Ellen Heijmans
31-12-2005	Hans van Ede

Tabel 10 > Personeelsopbouw

	Fulltime	Parttime	Totaal	Aantal fte
Personeel 2005	32	48	80	62,82 fte
Personeel 2004	31	48	79	61,74 fte

Grafiek 10 > Aantal personeelsleden per leeftijdscategorie

Tabel 11 > Kengetallen ziekteverzuim

	UB			EUR	
	Man	Vrouw	Totaal	obp	obp + wp
totaal aantal medewerkers	38,00	49,00	87,00	888,00	2.647,00
ziekteverzuim in %	5,53	3,85	4,65	3,75	2,08
ziekteverzuim in % (excl. ziekte > 1 jr.)	5,53	3,85	4,65	3,75	2,05
gemiddelde ziekteduur in dagen	12,16	6,81	8,76	8,16	8,72
medewerkers zonder ziekteverzuim in %	28,95	28,57	28,74	33,22	62,52

Bijlage 5. Binderij 2005

Tabel 12 > Productie binderij

Boeken	499
Reparatie en restauratie	802
Tijdschriften Zwart	1.439
Tijdschriften rond	1.581
Titel	5
Kranten	77
Dozen	15
Geplastificeerd	102
Boeken RLK	566
Tijdschriften RLK	821
Plastificeren RLK	291
Boeken faculteit	0
Tijdschriften faculteit	3
Totaal	6.201

Bijlage 6.

Rotterdamsch Leeskabinet

Tabel 13 > Bestede bedragen voor collectievorming Rotterdamsch Leeskabinet

boeken	26.100
tijdschriften	16.900
Totaal	43.000

Tabel 14 > Budgetten voor collectievorming Rotterdamsch Leeskabinet naar vakgebied

geschiedenis	31%
godsdienst, wijsbegeerte, ethiek	8%
kunst en kunstgeschiedenis	23%
taal- en letterkunde (waarvan lit. gesch. en lit. biografieën)	30% (10%)
overige vakgebieden	8%
Totaal	100%

Tabel 15 > Diverse cijfers Rotterdamsch Leeskabinet

aantal boeken	245.500
aantal tijdschriftabbonementen	235
aantal uitleningen	36.000
aantal leden per 31 december	1.513

Bijlage 7.

Gebruikte afkortingen

ACUB	Activiteitencommissie UB
AIO	Assistent In Opleiding
BIC	Bedrijven Informatie Centrum
CMS	Content Management Systeem
DARE	Digital Academic Repositories
dEAR	Digital Erasmus Academic Repository
DIA	Directoraat Informatisering en Automatisering
DSpace	Systeem voor digitale repositories
ECEMS	Erasmus Center for Early Modern Studies
ELJ	Electronic Learning Journal
ERNA	Erasmus Remote Network Access
ESEBE	Erasmus School of Economics and Business Economics
EUR	Erasmus Universiteit Rotterdam
EURlib	Project voor digitale ontwikkeling van de digitale bibliotheek
FSW	Faculteit Sociale Wetenschappen
IBL	Interbibliotheecair Leenverkeer
IHS	Institute for Housing and Urban Development Studies
ITIL	IT Infrastructure Library
JIB	Juridische Internet Bibliotheek
KB	Koninklijke Bibliotheek
LBS	Landelijk Bibliotheekstelsel
LLM	Legum Magister (master in law)
LORENET-2	Landelijk netwerk van onderwijsrepositories
MB	Medische Bibliotheek
MEL	Maritieme Economie en Logistiek
METIS	Onderzoeksinformatie database
NEEO	Network of European Economists Online
NEREUS	Europees netwerk van excellente economiebibliotheken
OCLC Pica	Internationaal samenwerkingsverband ten behoeve van geautomatiseerde bibliotheekdiensten
OPC	Online Publiekscatalogus
OUS	Online Uitleensysteem
RSSP	Research in Semantic Scholarly Publishing
SLA	Service Level Agreement
SURF	Stichting ter bevordering van het ICT-gebruik in het onderwijs
SWICT	Samen Werken aan ICT
UB	Universiteitsbibliotheek
UKB	Samenwerkingsverband Nederlandse wetenschappelijke bibliotheken
VERSIONS	NEREUS-project voor standaardiseren van versiebeheer voor wetenschappelijke publicaties

Colofon

Universiteitsbibliotheek Erasmus Universiteit Rotterdam

Bezoekadres : Burg. Oudlaan 50

Postadres : Postbus 1738
3000 DR Rotterdam

tel : 010-4081198

e-mail : balie@ubib.eur.nl

web : www.eur.nl/ub

Samenstelling

en redactie : Natalya Godschalk en Carla Bierlaagh

Ontwerp : Floor Gianotten, DesignFloor, Rotterdam

Drukwerk : Drukkerij Gianotten, Tilburg

Oplage : 275 ex.
